

Міністерство освіти і науки України

**Державний заклад „Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка”**

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

**Науково-дослідний центр з проблем соціальної
педагогіки і соціальної роботи Національної академії
педагогічних наук України**

Кафедра соціальної педагогіки

**Олена КАРАМАН
Вікторія СТЕПАНЕНКО
Ярослава ЮРКІВ**

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА З ПРАКТИКИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА,
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «СОЦІАЛЬНА РОБОТА.
СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА. ПРАКТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ»**

*Навчально-методичний посібник для здобувачів першого
(бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої
освіти, організаторів і керівників практики*

**Київ
Талком
2022**

Рецензенти:

- Омельченко С. О.** – доктор педагогічних наук, професор, ректор ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний університет”
- Петришин Л. Й.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
- Рассказова О. І.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Караман О. Л., Степаненко В. І., Юрків Я. І.

- К 21 Наскрізна програма з практики зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»: навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти, організаторів і керівників практики / О. Л. Караман, В. І. Степаненко, Я. І. Юрків. К.: Талком, 2022. 138 с.

У навчально-методичному посібнику розкрито сутність і зміст практики в системі професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які отримують професійну кваліфікацію «соціальний працівник, соціальний педагог, практичний психолог», презентовано наскрізну програму з практики зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» для здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Представлені матеріали будуть корисні студентам-практикантам, організаторам і керівникам практик, супервізорам соціальних служб.

УДК 658(083.13),
ББК 65.050

*Рекомендовано до друку вченою радою
ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
(протокол № 11 від 23 червня 2022 року)*

© Караман О. Л., Степаненко В. І., Юрків Я.І,2022
© ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2022

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ І МІСЦЕ ПРАКТИКИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА, ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «СОЦІАЛЬНА РОБОТА. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА. ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ».....	4
1.1. Пояснювальна записка.....	4
1.2. Бази практики.....	17
1.3. Особливості організації та проведення практики...	18
1.4. Обов'язки здобувачів вищої освіти і керівників практики.....	20
1.5. Контроль досягнень здобувача вищої освіти	22
РОЗДІЛ 2. ЗМІСТ ПРАКТИК ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) І ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА, ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «СОЦІАЛЬНА РОБОТА. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА. ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ».....	29
2.1. Ввідно-ознайомча практика.....	29
2.2. Соціально-обслуговуюча практика	34
2.3. Соціально-виховна практика.....	40
2.4. Анімаційна практика.....	47
2.5. Соціально-підтримуюча практика.....	53
2.6. Корекційно-реабілітаційна практика.....	61
2.7. Профілактично-попереджувальна практика.....	69
2.8. Проектувально-менеджерська практика.....	78
2.9. Науково-дослідна практика.....	86
2.10. Виробнича практика.....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	116
ДОДАТКИ.....	124

РОЗДІЛ 1.
СУТНІСТЬ І МІСЦЕ ПРАКТИКИ В СИСТЕМІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА,
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «СОЦІАЛЬНА РОБОТА.
СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА. ПРАКТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ»

1.1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практика є невід’ємною складовою частиною професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія».

Наскрізна програма з практики для першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, освітньої програми «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» (далі – *наскрізна програма з практики*) є основним навчально-методичним документом для здобувачів освіти і керівників практик від ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (далі – *Університет*) та бази практики, який складено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Кодексу законів про працю України, з урахуванням Положення МОН України «Про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти», положень Університету «Про організацію освітнього процесу», «Про організацію та проведення практики», Стандартів вищої освіти України для першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівня, галузі знань – 23 Соціальна робота, спеціальності – 231 Соціальна робота, галузі знань – 05 Психологія, спеціальності – 053 Психологія, професійних стандартів: «Соціальний працівник», «Фахівець із соціальної

роботи», «Фахівець із соціальної допомоги вдома», «Практичний психолог закладу освіти», «Практичний психолог (соціальна сфера)», «Вихователь соціальний по роботі з дітьми з інвалідністю», «Завідувач відділення (соціальні послуги)», «Директор закладу (установи) надання соціальних послуг», «Соціальний менеджер», «Методист навчально-методичної роботи з надання соціальних послуг», Положення про психологічну службу у системі освіти України, форм організації та умов проведення практики, запитів ринку праці, освітньо-професійних програм, навчальних планів.

У наскрізній програмі використані матеріали навчально-методичного посібника Н. Ларіонової «Практика в системі професійної підготовки студентів спеціальностей «Соціальна педагогіка» і «Соціальна робота»».

Наскрізна програма з практики забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання здобувачів вищої освіти.

Метою практичної підготовки майбутніх фахівців є закріплення знань, отриманих у процесі навчання, здобуття базових і професійних компетентностей для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних умовах, набуття досвіду під час виконання фахових завдань, ознайомлення здобувачів вищої освіти з умовами праці в установі, що виступає у якості бази практики, оволодіння сучасними методами, формами та технологіями організації і здійснення професійної діяльності.

Практика конкретизує, поглиблює, розширює і персоніфікує знання здобувача вищої освіти завдяки його безпосередній участі у професійній діяльності, дозволяє здійснити примірювання існуючих еталонних вимог до себе як до майбутнього спеціаліста.

Опосередкування еталонних вимог через систему вимог реальних, що пред'являються до здобувача вищої освіти під час практики з боку керівників практик від Університету,

керівництва і спеціалістів бази практики, клієнтів, сприяє набуттю компетентностей, засвоєнню системи цінностей, установок, потреб, переконань, характерних для відповідної професійної спільноти і які є основою для формування індивідуальних системних якостей здобувача вищої освіти як конкретного представника цієї спільноти.

На основі цієї наскрізної програми з практики керівник практики, якого призначає завідувач кафедри відповідно до навчального плану, графіка проведення практик, виду практики розробляє робочу програму, силабус та методичні матеріали з організації практики (рекомендації щодо виконання індивідуальних завдань та оформлення звітної документації, критерії оцінювання різних видів діяльності здобувача вищої освіти протягом практики).

Очікувані результати за всіма видами практик здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Проходження практик здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти сприяє формуванню:

Інтегральної компетентності – здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і практичної психології або у процесі навчання, що передбачає застосування певних соціальних, соціально-педагогічних та психологічних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

– здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на

основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

- здатність планувати та управляти часом;

- здатність приймати обґрунтовані рішення;

- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- здатність приймати обґрунтовані рішення;

- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних компетентностей:

- знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного);

- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;

- здатність прогнозувати перебіг різних соціальних, соціально-педагогічних, психологічних процесів, використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії, актуального стану середовища;

– здатність до виявлення, соціального інспектування й оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;

– знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб;

– здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;

– здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах;

– здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади, розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, виявлення актуального стану психологічної безпеки, наявних ризиків та їх уникнення;

– здатність розробляти шляхи подолання соціальних, соціально-педагогічних, психологічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здійснювати просвітницьку та профілактичну діяльність відповідно до запиту та особливостей цільової аудиторії;

– здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;

– здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;

– здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту, організовувати та надавати індивідуальну і групову психологічну допомогу;

– здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм спільно з європейськими та євроатлантичними інституціями;

– здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і

підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

- здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності;

- здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності;

- здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері, здійснювати соціально-виховну та анімаційну діяльність з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

- здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

У процесі проходження практик у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;

- вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;

- ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

- розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід,

круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях;

- використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань;

- теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

- критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;

- аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах, самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) та технології соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги;

- використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин;

- визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

- використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів;

- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога;

- встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й насажувати клієнтів;

– налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів;

– використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги;

– застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу; пропонувати власні способи вирішення соціальних, соціально-педагогічних та психологічних задач і проблем, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;

– виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

– виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання;

– демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних, гендерно-вікових та інших відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень;

– демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

– конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки;

– визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти та працювати команді; здатність вчитися протягом життя; контекстне мислення; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень, та ін.

Очікувані результати за всіма видами практик здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти:

Проходження практик здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти сприяє формуванню:

Інтегральної компетентності – здатності вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальних компетентностей:

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

– здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

– здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

– здатність виявляти ініціативу та підприємливість;

– здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

– здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальних компетентностей:

– здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів міждисциплінарного дослідження, у тому числі методи математичної статистики, кількісні соціологічні методи, доказові методики і техніки практичної діяльності стосовно завдань соціальних, соціально-педагогічних і психологічних фундаментальних і прикладних досліджень;

– здатність до виявлення, теоретичного, методологічного та емпіричного аналізу актуальних проблем соціальної роботи, соціальної педагогіки і психології, факторів досягнення соціального і психологічного благополуччя різних груп населення;

– здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості;

– здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік;

– здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства;

– здатність до професійної рефлексії;

– здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій;

– здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології.

У процесі проходження практик у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формуються такі *програми результати навчання*:

– розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах

неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог;

- показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук;

- визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики;

- розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних і психологічних послуг та управлінських рішень;

- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності;

- застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження;

- автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях;

- демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності;

- уміти організовувати та проводити соціально/соціально-педагогічне/ психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;

- розробляти програми соціально-психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість;

- розробляти, апробувати і втілювати соціальні проекти і технології;

– застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою як усно, так і письмово;

– організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, ініціювати командування та координувати командну роботу;

– самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок;

– виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання;

– аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології;

– самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості;

– демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою професійним етичним принципам і стандартам.

Soft skills: уміння вирішувати складні проблеми; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень та ін.

**Види, тривалість і терміни проходження практик
відповідно до навчального плану здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти**

Назва практики	Рік навчання	Семестр	Тижні	Загальний обсяг кредитів / годин	Форма контролю
	Денна і заочна форми навчання				
Ввідно-ознайомча практика	1	1	2	3 / 90	Диференційований залік
Соціально-обслуговуюча практика	1	2	2	3 / 90	
Соціально-виховна практика	2	3	4	6 / 180	
Анімаційна практика	2	4	4	6 / 180	
Соціально-підтримуюча практика	3	5	4	6 / 180	
Корекційно-реабілітаційна практика	3	6	4	6 / 180	
Профілактично-попереджувальна практика	4	7	4	6 / 180	
Проектувально-менеджерська практика	4	8	4	6 / 180	
Разом			28	42 / 1260	

**Види, тривалість і терміни проходження практик
відповідно до навчального плану здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти**

Назва практики	Рік навчання	Семестр	Тижні	Загальний обсяг кредитів / годин	Форма контролю
	Денна і заочна форми навчання				
Науково-дослідна практика	1	1	4	6 / 180	Диференційований залік
Виробнича практика	1	2	4	6 / 180	
Разом			8	12 / 360	

1.2. БАЗИ ПРАКТИКИ

Базами для проходження практики здобувачами вищої освіти є бази практики, з якими університетом заключено довготривалі угоди (Додаток 1). Крім того, здобувачі вищої освіти мають право пройти практику на аналогічних інших базах практики за персональним вибором на підставі укладеної між Університетом і відповідною базою практики угоди. Короткострокові угоди можуть бути як індивідуальними (Додаток 3), так і колективними (Додаток 2), які укладають на період проходження конкретного виду практики.

Практику для здобуття професійних компетентностей можна проводити в структурних підрозділах Університету, напрями діяльності яких відповідають програмі практики.

У випадку підготовки фахівців за цільовими договорами (контрактами) з підприємствами, організаціями, установами, закладами, фізичними особами бази практик можуть бути передбачені цими договорами (контрактами).

Бази практики визначаються відповідно до виду практики, її мети, завдань і змісту. Підставами для вибору баз практики, які не залежать від її виду, є наявність необхідних умов для роботи фахівця (науково-технічний рівень, матеріальна база повинні відповідати вимогам програми практики).

Для здобувачів вищої освіти – іноземців бази практики мають бути передбачені у відповідному контракті чи договорі й можуть знаходитись як на території України, так і на території країн-замовників.

Особи, які здобувають вищу освіту за заочною формою навчання, можуть проходити практику за місцем роботи, яке відповідає обраному фаху, без укладання угод за умови подання ними керівникові практики гарантійного листа з місця роботи та витягу з трудової книжки.

1.3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Документами з організації та проведення практики є наказ про практику, індивідуальні звіти здобувачів вищої освіти про проходження практики, протоколи засідань кафедри про затвердження звітів здобувачів вищої освіти про проходження практики, щоденник, календарний план, характеристика роботи здобувача вищої освіти. Щоденник, календарний план і характеристика роботи здобувача вищої освіти. Приклади форм щоденника, календарного плану, характеристики роботи здобувача вищої освіти, а також направлення на практику, журналу реєстрації угод на

проведення практики здобувачів вищої освіти представлені в Додатках 4,5,6, 7.

Розподіл функцій в організації практики між учасниками цього процесу та їх обов'язки зазначені у Положенні про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Зміст взаємодії з боку *Університету і, зокрема, кафедри соціальної педагогіки* з базами практики передбачає:

- доведення до баз практики освітніх стандартів підготовки зі спеціальності на відповідному рівні вищої освіти, мети і завдань освітньо-професійної програми, за якою здійснюється підготовка майбутніх фахівців у галузі соціальної роботи;

- допомога у формуванні психологічної та організаційно-методичної готовності установи, яка виступає у якості бази практики, до проведення практики переважно через роз'яснення особливого місця практики у професійному становленні майбутніх спеціалістів, доведення цілей, завдань, змісту, критеріїв оцінювання практики, рівня загальної теоретичної та практичної підготовленості здобувачів вищої освіти до відповідного виду практики;

- організація за потреби спеціальної підготовки з числа спеціалістів бази практики до роботи зі здобувачами освіти-практикантами;

- пропозиції перспективної співпраці з базою практики, які б включали організацію освітньої, методичної, наукової, волонтерської допомоги в удосконаленні роботи бази практики.

З боку бази практики:

- участь в експертній оцінці навчально-методичного забезпечення практики, запропонованого з боку Університету, зокрема кафедри соціальної педагогіки, підготовка власних додаткових програм, виходячи з специфіки роботи бази практики;

– забезпечення безпосередньої участі здобувачів вищої освіти під керівництвом спеціаліста бази практики у вирішенні соціальних, психологічних, соціально-педагогічних ситуацій, проблем, наданні професійної допомоги тощо;

– спостереження за практикантами, тобто за своїми потенційними працівниками в реальних умовах виконання ними професійних функцій безпосередньо на робочому місці, оцінка якості підготовки, що є основою для вчасної реакції з боку керівника практики з боку Університету;

– здійснення оцінки ресурсів і можливостей бази практики щодо забезпечення певного виду практики, попередження Університету щодо своїх ускладнень і обмежень, запит по допомозі;

– участь у здійсненні науково-дослідницької, аналітично-пошукової діяльності здобувача вищої освіти в контексті специфіки роботи бази практики.

З боку здобувача вищої освіти:

Здобувач вищої освіти має право надавати пропозиції щодо поліпшення організації практики, покращення її загальних результатів.

Загальне керівництво практикою здобувача покладається на завідувача кафедри. Безпосереднє керівництво практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики здобувача здійснює науковий керівник.

1.4. ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ

Під час проходження практики *здобувачі вищої освіти* зобов'язані:

– своєчасно прибути на базу практики;

- ознайомитися з правилами техніки безпеки, охорони праці, внутрішнього трудового розпорядку закладу та дотримуватися їх;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики;
- у повному обсязі виконувати передбачені програмою практики завдання;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію;
- презентувати результати проходження практики на кафедрі.

Керівники практики зобов'язані:

- ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, формою звітності;
- контролювати своєчасне прибуття здобувачів до баз практики та її систематичне відвідування, виконання програми практики, строків її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики;
- забезпечувати якісне проходження практики відповідно до затвердженої програми;
- надавати методичну допомогу під час виконання завдань практики;
- проводити консультації;
- брати участь у настановчій та звітній конференціях.

1.5. КОНТРОЛЬ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Система оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти¹

Кожне завдання практики оцінюється окремо.

Відповідно до шкали ECTS:

- Низький рівень виконання завдання – 50–74% від максимальної кількості балів, передбачених програмою;
- Середній – 75–89%;
- Високий – 90 – 100%.

Загальна оцінка за практику виставляється за сумою балів, набраних за всі завдання, передбачені програмою конкретного виду практики.

Рівні виконання завдань програми практики

Щоденник і календарний план проходження практики

Низький – записи відображають зміст фактично виконаної роботи, спостереження обмежуються фіксацією поверхневих фактів й особистих вражень практиканта.

Середній – додатково до попереднього рівня записи містять певні елементи аналізу фактів, що спостерігаються, самоаналізу професійного самопочуття, але відсутній системний, обґрунтований аналіз, а також необхідні висновки й пропозиції.

Високий – присутній системний, обґрунтований аналіз фактів, що спостерігаються, власного професійного самопочуття, а також необхідні висновки й пропозиції.

¹ У Розділі 2 представлені критерії оцінювання досягнень здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти за кожним видом практики окремо.

Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики), соціальний паспорт класу / групи / бази практики

Низький – довідка (паспорт) обмежена конкретними фактами, відсутні елементи аналізу

Середній – довідка містить елементи аналізу, розкриває певні моменти організації й роботи служби, паспорт містить уточнення й примітки, що відбивають конкретні особливості, необхідні для організації подальшої роботи.

Високий – довідка (паспорт) містить глибокий, повний аналіз, що розкриває роботу бази практики (клас / групу) як систему, дозволяє будувати перспективне оцінювання й прогнозування.

Аналіз плану роботи соціальної служби, окремого спеціаліста на період проходження практики

Низький – поверхневе розкриття основних моментів, що стосуються змісту плану роботи.

Середній – наявність елементів аналізу, розкриття основних напрямів, організаційних форм роботи служби, спеціаліста.

Високий – повний аналіз роботи служби, спеціаліста у системі (доцільність, відповідність завданням служби, потребам клієнтури, соціальній ситуації).

Характеристика інструментарію, ресурсів, що застосовуються, напряму роботи;

характеристика окремого виду інструментарію

Низький – виділені складові інструментарію, ресурсного забезпечення.

Середній – додатково до попереднього рівня присутній аналіз оптимальності й ефективності наявного інструментарію, наявних ресурсів.

Високий – додатково до попередніх рівнів системний аналіз інструментарію, ресурсів містить оцінку доцільності й ефективності використання, пропозиції щодо удосконалення.

Аналітична довідка (організація відповідної роботи з індивідом або групою).

Низький – поверхневий, фрагментарний опис роботи з індивідом або групою.

Середній – поданий достатньо глибокий системний аналіз цієї роботи.

Високий – глибокий системний аналіз роботи завершують висновки щодо доцільності й ефективності, а також власні пропозиції щодо її удосконалення.

Розгорнутий протокол індивідуальної або групової бесіди, консультування спеціалістів з об'єктами професійної діяльності з аналітичними висновками:

- щодо психологічних особливостей об'єкту бесіди (відповідно до запропонованої керівником практики методики);
- щодо бесіди в цілому.

Низький – протокол в основному описує хід бесіди (консультування), поведінку її учасників, характеристика результатів невірна або неповна.

Середній – присутні спроби пояснити логіку бесіди (консультування), її динаміку, аналіз окремих фрагментів бесіди, характеристика результатів вірна й достатньо повна.

Високий – поданий системний глибокий аналіз бесіди (консультування) відповідно до алгоритму, висловлена особиста думка щодо професійності проведення бесіди (консультування), характеристика результатів вірна, повна, містить перспективне прогнозування.

Звіт-аналіз про виконання індивідуального або групового завдання, реалізацію власної участі у діяльності, самостійної професійної діяльності

Низький – показані зміст і характер завдання, доручення, роботи, об'єкт (об'єкти) професійної діяльності,

що було сплановано для його виконання, що фактично реалізовано.

Середній – описані використані технології, містяться певні елементи аналізу результативності, самооцінки професійної готовності до виконання завдання, психологічного самопочуття у процесі здійснюваної діяльності

Високий – глибокий системний аналіз виконання завдання, плану роботи, глибока професійна рефлексія, обґрунтовані висновки щодо професійної готовності й подальшого самовдосконалення.

Розробка і проведення заходу

Низький – планування заходу здійснено на репродуктивному рівні, відбиває тенденцію до одноманітності, стереотипності в організації заходу, його проведення відбиває недостатній рівень відповідних навичок, самоаналіз і самооцінка носять фрагментарний, поверхневий характер.

Середній – планування відбиває достатній рівень методичної підготовки, готовність до урізноманітнення організації заходу, компоненти заходу логічно вибудовані, достатній рівень організаційно-комунікативних умінь і навичок під час проведення, системність у самоаналізі й самооцінці.

Високий – планування здійснено на високому методичному рівні, містить творчий внесок практиканта, його готовність використовувати як традиційні, так й інноваційні методи в організації й проведенні заходів, високий рівень організаційно-комунікативний умінь і навичок під час проведення, глибина, повнота й системність у самоаналізі й самооцінці.

*Соціально-психолого-педагогічний портрет основної
(або однієї з основних) груп,и клієнтів*

Низький – портрет носить фрагментарний, несистемний, поверхневий характер, не задіяні в комплексі всі можливі джерела для його створення (психолого-педагогічна література, інтерв'ю зі спеціалістами, власні спостереження).

Середній – портрет відображає основні особливості у системі, містить елементи аналізу походження цих особливостей та необхідності використання у професійній діяльності.

Високий – поданий повний, системний, обґрунтований портрет, аналіз особливостей виступає основою обґрунтування методичної доцільності використання певних підходів і технологій у діяльності.

*Розробка структурно-функціональної моделі
самоврядування тимчасового колективу*

Низький – запропонована модель створена з використанням типових, стереотипних підходів, не враховані особливості конкретного тимчасового колективу, психолого-педагогічні особливості відповідного віку, недостатньо функціональна.

Середній – модель містить елементи творчого, нестандартного підходу, достатньо обґрунтована, але не враховує в повній мірі особливості потреб членів тимчасового колективу у самостійності й активності.

Високий – модель креативна, нестандартна, методично обґрунтована, функціональна, забезпечує потребу членів тимчасового колективу у самостійності й активності, участі в організації власної дозвілдової діяльності.

Поточний контроль:

контроль своєчасного прибуття здобувачів до баз практики та її систематичне відвідування, виконання програми практики, строків її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики,

дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики.

Форма семестрового контролю за всіма видами практик здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Відсоток	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100%	A відмінно, відмінне виконання роботи з незначною кількістю помилок	Відмінно
83 – 89%	B дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	Добре
75 – 82%	C добре – загалом правильна робота з кількома грубими помилками	
63 – 74%	D задовільно – посередньо, зі значною кількістю недоліків	Задовільно
50 – 62%	E достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії оцінки	
21 – 49%	FX незадовільно – для одержання кредиту потрібне деяке доопрацювання	Незадовільно (з можливістю повторного складання)

Відсоток	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
0 – 20%	F незадовільно – здобувач вищої освіти має відвідати факультативні заняття для повторного оцінювання освітнього компонента	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)

Особам, які здобувають вищу освіту за заочною формою навчання й не менше одного року працюють на посаді, що відповідає кваліфікації, яку вони здобувають, практику перезараховують на підставі особистої заяви та наданих відповідних документів (копії трудової книжки, характеристики з рекомендованою оцінкою).

Здобувачам вищої освіти, які навчаються за програмами академічної мобільності та пройшли практику в інших закладах освіти України або за кордоном, її результати можуть бути зараховані відповідно до встановленої процедури зарахування результатів навчання.

РОЗДІЛ 2.
ЗМІСТ ПРАКТИК ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО
(БАКАЛАВРСЬКОГО) І ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА,
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «СОЦІАЛЬНА РОБОТА.
СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА. ПРАКТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ»

2.1. ВВІДНО-ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА

Мета ввідно-ознайомчої практики – знайомство здобувачів вищої освіти з різними типами і видами установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, категоріями клієнтів, змістом і сферами професійної діяльності, розвиток аналітичних навичок.

Основні завдання ввідно-ознайомчої практики:

– вивчення документації, яка регламентує діяльність бази практики.

– спостереження за професійною діяльністю працівників бази практики.

– участь (у межах можливого) у професійній діяльності.

Очікувані результати:

Ввідно-ознайомча практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

– знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

– здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних:

– знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного);

- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;

- знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб;

- здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

- здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.

У процесі проходження ввідно-ознайомчої практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програми результати навчання*:

- ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

- розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях;

- визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога;

– виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

– виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв’язання;

– демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

– визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути різні типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, де наявні посади соціального працівника / соціального педагога, практичного психолога: заклади освіти, соціальні служби адміністративних органів управління, територіальних громад, заклади соціального обслуговування (надання соціальних послуг), інклюзивні заклади, притулки, реабілітаційні центри, громадські, благодійні організації соціального захисту, виховні колонії, філії центру пробації тощо.

Структура ввідно-ознайомчої практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультаційне засідання з метою ознайомлення з програмою ввідно-ознайомчої практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми ввідно-ознайомчої практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження ввідно-ознайомчої практики, заповнення щоденника	25
4.	Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики)	20
5.	Звіт-аналіз щодо власної участі у професійній діяльності	20
6.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		70
<i>III етап – підсумковий</i>		
7.	Презентація результатів ввідно-ознайомчої практики на кафедрі	5
8.	Підготовка та подання звіту про проходження ввідно-ознайомчої практики	5
Разом		10
Усього		90

Зміст й оцінювання завдань ввідно-ознайомчої практики

Перелік завдань із ввідно-ознайомчої практики:

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 40.

2. Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики).

Максимальна кількість балів – 30.

Алгоритм аналітичної довідки бази практики

Назва організації.

Адреса, телефон.

Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).

Форма власності.

Джерела фінансування.

Нормативно-правова база діяльності.

Завдання і функції (з посиланням на зміст Статуту або Типового положення).

Організаційна структура.

Штат працівників (кількість, посади, зміст посадових обов'язків).

Соціально-психологічний портрет контингенту клієнтів.

Основні напрями, форми і методи роботи.

Вертикальні та горизонтальні зв'язки.

3. Звіт-аналіз щодо власної участі у професійній діяльності (зміст доручення, характер виконання (індивідуальний чи груповий; самостійно, під контролем спеціалістів бази практики чи у якості помічника), ступінь готовності до виконання завдання, психологічні, комунікативні, етичні, теоретико-методичні труднощі,

ступінь задоволення від участі у професійній діяльності, результативність роботи, надбаний досвід).

Максимальна кількість балів – 30.

4. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.2. СОЦІАЛЬНО-ОБСЛУГОВУЮЧА ПРАКТИКА

Мета соціально-обслуговуючої практики – знайомство з системою роботи з соціального обслуговування бази практики, категоріями клієнтів, змістом професійної діяльності.

Основні завдання соціально-обслуговуючої практики:

– вивчення нормативно-правової бази, що регламентує діяльність служби з соціального обслуговування і порядку надання соціальної допомоги та соціальних послуг клієнтам.

– знайомство з посадовими обов'язками працівників, які стосуються соціального обслуговування.

– вивчення системи роботи з соціального обслуговування конкретного клієнта.

– вивчення соціально-психолого-педагогічних особливостей основної (або однієї з основних) групи клієнтів бази практики.

– спостереження й аналіз професійної діяльності спеціалістів, які здійснюють соціальне обслуговування.

– участь у здійсненні соціального обслуговування.

Очікувані результати:

Соціально-обслуговуюча практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

– знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

– здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

– вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

– здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних:

– знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного);

– знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;

– здатність до виявлення, соціального інспектування й оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;

– знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб;

– здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;

– здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;

– здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

– здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності;

– здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

У процесі проходження соціально-обслуговуючої практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;

- ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

- теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

- розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях;

- використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань;

- критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;

- використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин;

- визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-

педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

- використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів;

- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога;

- встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;

- виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

- виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання;

- демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

- визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, які здійснюють діяльність з соціального обслуговування громадян різних категорій: заклади соціального

обслуговування, установи соціального захисту населення і надання соціальних послуг, інтернатні установи системи соціального захисту населення, громадські організації, що працюють у системі соціального обслуговування, тощо.

Структура соціально-обслуговуючої практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою соціально-обслуговуючої практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми соціально-обслуговуючої практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження соціально-обслуговуючої практики, заповнення щоденника	20
4.	Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики з соціального обслуговування)	10
5.	Аналіз системи соціального обслуговування конкретного клієнта	10
6.	Соціально-психолого-педагогічний портрет основної (або однієї з основних) групи клієнтів бази практики	15
7.	Аналіз технологій соціального обслуговування, що використовуються у роботі	10

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
8.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		70
<i>III етап – підсумковий</i>		
9.	Презентація результатів соціально-обслуговуючої практики на кафедрі	5
10.	Підготовка та подання звіту про проходження соціально-обслуговуючої практики	5
Разом		10
Усього		90

Зміст й оцінювання завдань соціально-обслуговуючої практики

Перелік завдань із соціально-обслуговуючої практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 30.

2. Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики з соціального обслуговування).

Максимальна кількість балів – 20.

Алгоритм аналітичної довідки бази практики

Перелік нормативно-правових документів, що регламентують діяльність бази практики із соціального обслуговування, їх основні положення.

Контингент клієнтів, охоплених системою соціального обслуговування.

Порядок оформлення й надання соціальної допомоги та соціальних послуг клієнтам.

Посадові обов'язки працівників у системі соціального обслуговування бази практики.

Система соціального обслуговування служби.

3. Аналіз системи соціального обслуговування конкретного клієнта (характеристика складних життєвих обставин, види, конкретний зміст та умови, надання соціальної допомоги та соціальних послуг; технології, форми і методи, які використовуються у роботі).

Максимальна кількість балів – 10.

4. Соціально-психолого-педагогічний портрет основної (або однієї з основних) групи клієнтів бази практики (на основі психолого-педагогічної літератури, інтерв'ю зі спеціалістами бази практики, власних спостережень).

Максимальна кількість балів – 30.

5. Аналіз технологій соціального обслуговування, що використовуються у роботі спеціалістів на базі практики.

Максимальна кількість балів – 10.

6. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.3. СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНА ПРАКТИКА

Мета соціально-виховної практики – вивчення системи соціального виховання бази практики, надбання практичного досвіду соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями дітей.

Основні завдання соціально-виховної практики:

- формування цілісного уявлення про роботу соціального педагога на базі практики;
- вивчення документації, яка регламентує діяльність соціального педагога;
- виконання обов'язків соціального педагога у якості його помічника;
- проведення соціальної паспортизації класу.

– здійснення психолого-педагогічних спостережень за закріпленим класом / групою і за окремим об'єктом (здобувачем освіти (учнем / вихованцем тощо), що потребує індивідуальної допомоги).

– аналіз організації індивідуальної допомоги конкретному об'єкту.

Очікувані результати:

Соціально-виховна практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

– здатність планувати та управляти часом;

– здатність приймати обґрунтовані рішення;

– здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

Спеціальних:

– здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади, розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, виявлення актуального стану психологічної безпеки, наявних ризиків та їх уникнення;

– здатність розробляти шляхи подолання соціальних, соціально-педагогічних, психологічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здійснювати просвітницьку та профілактичну діяльність відповідно до запиту та особливостей цільової аудиторії;

– здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;

– здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

– здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності. - Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері, здійснювати соціально-виховну та анімаційну діяльність з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

У процесі проходження соціально-виховної практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програми результати навчання*:

– здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;

– вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;

– ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

– формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

– теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

– критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;

– визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

– застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу; пропонувати власні способи вирішення соціальних, соціально-педагогічних та психологічних задач і проблем, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання;

– виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

– виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв’язання;

– демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

– визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, які здійснюють соціально-виховну діяльність: заклади освіти, громадські, благодійні організації, виховні організації, виховні колонії, відділи і філії центру пробачії тощо.

Структура соціально-виховної практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою соціально-виховної практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми соціально-виховної практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження соціально-виховної практики, заповнення щоденника	25
4.	Аналітична довідка (характеристика системи соціально-педагогічної роботи бази практики)	20
5.	Аналітична довідка (організація соціально-виховної роботи).	20
6.	Аналіз плану роботи соціального педагога, характеристика діагностичного інструментарію	20
7.	Соціальний паспорт закріпленого за здобувачем вищої освіти класу / групи	20

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
8.	Аналітична довідка щодо організації соціально-виховної роботи з учнем / вихованцем, що потребує індивідуальної допомоги	25
9.	Розробка і проведення у класі / групі профілактично-виховного заходу	25
10.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		160
<i>III етап – підсумковий</i>		
11.	Презентація результатів соціально-виховної практики на кафедрі	5
12.	Підготовка та подання звіту про проходження соціально-виховної практики	5
Разом		10
Усього		180

Зміст і оцінювання завдань соціально-виховної практики

Перелік завдань із соціально-виховної практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 20.

2. Аналітична довідка (характеристика системи соціально-педагогічної роботи бази практики).

Максимальна кількість балів – 10.

Алгоритм аналітичної довідки

Посадові обов'язки соціального педагога.

Соціальний паспорт закладу освіти.

Аналіз плану роботи соціального педагога (основні напрями, форми і методи роботи, урахування у плануванні особливостей соціального портрету здобувачів освіти (учнів / вихованців / студентів / курсантів тощо)).

Зовнішні зв'язки соціально-психологічної служби закладу освіти з державними органами, громадськими організаціями, соціальними службами тощо щодо організації соціально-педагогічної роботи.

3. Аналітична довідка (організація соціально-виховної роботи).

Максимальна кількість балів – 10.

Алгоритм аналітичної довідки

Концептуальні засади організації соціального виховання.

Організація побуту.

Організація соціального досвіду.

Організація індивідуальної допомоги.

3. Аналіз плану роботи соціального педагога, характеристика діагностичного інструментарію (основні форми і види роботи, напрями діяльності: діагностика; профілактика; у тому числі розвиток соціальних навичок; навчальна діяльність; консультування; зв'язки з громадськістю; просвіта; інше (організаційно-методична, соціально-захисна функції), діагностичний інструментарій).

Максимальна кількість балів – 10.

4. Соціальний паспорт закріпленого за здобувачем вищої освіти класу / групи.

Максимальна кількість балів – 10.

5. Аналітична довідка щодо організації соціально-виховної роботи з учнем / вихованцем тощо, що потребує індивідуальної допомоги.

а) «соціальний діагноз» (індивідуальні особливості, ситуація соціального розвитку);

б) організація індивідуальної допомоги учню / вихованцю тощо соціальним педагогом (система заходів, застосовані технології, результативність);

в) власні пропозиції щодо організації індивідуальної роботи з цим учнем / вихованцем тощо.

Максимальна кількість балів – 20.

6. Розробка і проведення профілактично-виховного заходу у класі / групі.

Максимальна кількість балів – 20.

7. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.4. АНІМАЦІЙНА ПРАКТИКА

Мета анімаційної практики – поглиблення практичної готовності щодо планування, реалізації та оцінювання результатів анімаційної діяльності, реалізації основних форм і методів соціокультурної анімації, формування готовності здійснювати анімаційну діяльність з урахуванням особливостей тимчасового колективу.

Основні завдання анімаційної практики:

– вивчення системи соціокультурної анімаційної діяльності бази практики;

– формування здатності самостійно працювати з тимчасовим колективом;

– організація самоврядування і самодіяльності тимчасового колективу;

– організація і проведення дозвіллевої, оздоровчої, просвітницької анімаційної роботи з тимчасовим колективом;

– удосконалення комунікативних, організаційних, аналітичних умінь і професійно-значущих особистісних якостей.

Очікувані результати:

Анімаційна практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність планувати та управляти часом;

- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальних:

- здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;

- здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

- здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності;

- здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері, здійснювати соціально-виховну та анімаційну діяльність з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

У процесі проходження анімаційної практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програми результати навчання*:

- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;

- вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

– визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

– виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

– виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв’язання;

– демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

– визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, які здійснюють соціокультурну анімаційну діяльність: дитячі оздоровчі табори (у тому числі шкільні оздоровчі табори), виховні організації, громадські, благодійні організації, центри місцевої активності, дитячі розважальні центри тощо.

Структура анімаційної практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою анімаційної практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми анімаційної практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження анімаційної практики, заповнення щоденника	25
4.	Аналітична довідка (характеристика організації соціокультурної анімаційної діяльності бази практики)	25
5.	Розробка структурно-функціональної моделі самоврядування тимчасового колективу	25
6.	Звіт-аналіз організації практикантом соціокультурної анімаційної діяльності у ввіреному структурному підрозділі тимчасового колективу	25
7.	Розробка і проведення заходу соціокультурної анімації з тимчасовим колективом	25
8.	Звіт про організацію індивідуальної допомоги щодо соціальної адаптації членів тимчасового колективу	30

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
9.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		160
<i>III етап – підсумковий</i>		
10.	Презентація результатів анімаційної практики на кафедрі	5
11.	Підготовка та подання звіту про проходження анімаційної практики	5
Разом		10
Усього		180

Зміст та оцінювання завдань анімаційної практики

Перелік завдань із анімаційної практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 20.

2. Аналітична довідка (характеристика організації соціокультурної анімаційної діяльності бази практики).

Максимальна кількість балів – 20.

Алгоритм аналітичної довідки

Назва організації.

Місце розташування.

Форма власності.

Джерела фінансування.

Нормативно-правова база.

Концептуальні засади організації соціокультурної анімаційної діяльності.

Організація побуту.

Організація соціального досвіду.

Організація індивідуальної допомоги.

Аналіз плану роботи організації на період проходження практики (основні напрями, форми й методи роботи, урахування у плануванні особливостей тимчасового колективу на період проходження практики).

Організаційна структура.

Штат працівників (кількість, посади, зміст посадових обов'язків).

3. Розробка структурно-функціональної моделі самоврядування тимчасового колективу.

Максимальна кількість балів – 20.

4. Звіт-аналіз організації практикантом соціокультурної анімаційної діяльності у ввіреному структурному підрозділі тимчасового колективу.

Максимальна кількість балів – 10.

Алгоритм звіту-аналізу:

Обґрунтованість змісту й форм організації соціокультурної анімаційної діяльності особливостями конкретного тимчасового колективу.

Основні напрями, форми й методи роботи.

Ступінь, форми й методи залучення членів тимчасового колективу до організації роботи.

Оцінка результатів роботи.

5. Розробка і проведення заходу соціокультурної анімації з тимчасовим колективом.

Максимальна кількість балів – 15.

6. Звіт про організацію індивідуальної допомоги щодо соціальної адаптації членів тимчасового колективу (аналіз причин незадовільної адаптації, програма допомоги, її ефективність).

Максимальна кількість балів – 15.

7. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.5. СОЦІАЛЬНО-ПІДТРИМУЮЧА ПРАКТИКА

Мета соціально-підтримуючої практики – формування цілісного уявлення про систему соціально-підтримуючої роботи бази практики, надбання практичного досвіду планування й організації соціальної підтримки конкретних категорій населення.

Основні завдання соціально-підтримуючої практики:

– виконання обов'язків (у якості помічника) соціального працівника/ соціального педагога;

– планування й організація соціальної підтримки конкретних категорій об'єктів професійної діяльності або їх окремих представників;

– знайомство з методами і технологіями надання соціальної підтримки;

– відпрацювання технологій соціального консультивання й соціального патронажу;

– вивчення документації, яка регламентує діяльність служби в цілому та конкретних спеціалістів зокрема;

– здійснення спостережень за професійною діяльністю спеціалістів, виділення технологічної, комунікативної, етичної складової.

– аналіз організації соціальної підтримки, наданої спеціалістами індивіду, групі, сім'ї;

– виконання індивідуального завдання за змістом, обговореним із керівниками і спеціалістами бази практики.

Очікувані результати:

Соціально-підтримуюча практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

– вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

– здатність приймати обґрунтовані рішення;

– здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

– визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

– здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних:

– здатність до виявлення, соціального інспектування й оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;

– знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб. - Здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;

– здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;

– здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

– здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності;

– здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

У процесі проходження соціально-підтримуючої практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

– здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;

– вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;

– ідентифікувати, формулювати і розв’язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

– формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

– теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

– використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв’язання професійних завдань;

– критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;

– визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

– використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів;

– самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна соціальна допомога;

– встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;

– виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для

розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

– виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання;

– демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

– визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, які здійснюють діяльність з соціальної підтримки різних категорій клієнтів: дитячі притулки, геріатричні заклади, служби у справах дітей, соціально-реабілітаційні центри, центри надання соціальних послуг, інтернатні заклади, приймальники-розподільники для дітей, заклади освіти, органи опіки і піклування тощо.

Структура соціально-підтримуючої практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою соціально-підтримуючої практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми соціально-підтримуючої практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження соціально-підтримуючої практики, заповнення щоденника	25
4.	Аналітична довідка (характеристика системи соціально-підтримуючої роботи бази практики).	15
5.	Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики	15
6.	Характеристика ресурсів організації соціальної підтримки представників груп ризику	15
7.	Аналітична довідка (соціально-підтримуюча робота з індивідом або групою)	15
8.	Розгорнутий протокол індивідуальної або групової бесіди спеціалістів з об'єктами професійної діяльності	15
9.	Розгорнутий протокол консультування	20

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
	клієнтів спеціалістами бази практики	
10.	Моніторинг і участь у здійсненні соціального патронажу	15
11.	Звіт-аналіз про виконання індивідуального завдання	20
12.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		160
<i>III етап – підсумковий</i>		
13.	Презентація результатів соціально-підтримуючої практики на кафедрі	5
14.	Підготовка та подання звіту про проходження соціально-підтримуючої практики	5
Разом		10
Усього		180

Зміст та оцінювання завдань соціально-підтримуючої практики

Перелік завдань із соціально-підтримуючої практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 10.

2. Аналітична довідка (характеристика системи соціально-підтримуючої роботи бази практики).

Максимальна кількість балів – 10.

Алгоритм аналітичної довідки для соціальних служб / організацій:

Назва організації.

Адреса, телефон.

Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).

Форма власності.

Джерела фінансування.

Нормативно-правова база діяльності

Завдання і функції (з посиланням на зміст Статуту або Типового положення).

Організаційна структура служби.

Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).

Соціальний портрет контингенту клієнтів.

Основні напрями, форми і методи соціально-підтримуючої роботи.

Вертикальні та горизонтальні зв'язки. (З якими організаціями, зміст і форми співпраці, характер співпраці – постійно, періодично, час від часу)

Алгоритм аналітичної довідки для закладів освіти:

Соціальний паспорт закладу.

Система організації соціально-підтримуючої роботи.

Аналіз плану роботи соціального педагога (основні форми і види соціально-підтримуючої роботи; урахування у плануванні особливостей соціального портрету контингенту здобувачів освіти (учнів / вихованців / студентів / курсантів тощо)).

Характеристика соціального діагностичного інструментарію служби.

Характеристика системи роботи з проблемними здобувачами освіти і сім'ями.

Характеристика зв'язків соціально-психологічної служби закладу освіти з іншими організаціями, соціальними службами, установами тощо (З якими організаціями, зміст і форми співпраці, характер співпраці – постійно, періодично, час від часу).

3. Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики.

Максимальна кількість балів – 10.

4. Характеристика ресурсів, що застосовуються в організації соціальної підтримки представників груп ризику, пропозиції щодо удосконалення ресурсного забезпечення.

Максимальна кількість балів – 10.

5. Аналітична довідка (соціально-підтримуюча робота з індивідом або групою):

а) «соціальний діагноз»;

б) організація соціальної підтримки (мета, зміст, форми, технології, методи, залучення до соціальної підтримки інших організацій і служб, результативність);

в) власні пропозиції щодо організації соціальної підтримки визначеним індивідам або групам.

Максимальна кількість балів – 10.

6. Розгорнутий протокол індивідуальної або групової бесіди спеціалістів з об'єктами професійної діяльності з аналітичними висновками:

а) щодо психологічних особливостей об'єкту бесіди (із застосуванням діагностичних методик);

б) щодо бесіди в цілому (професійна доцільність бесіди, засоби установлення контактної взаємодії, засоби здійснення соціально-психологічного впливу, ступінь досягнутого порозуміння, характер взаємодії й стиль спілкування; особливості мови, тону бесіди, міміки, пантоміміки, емоційних проявів спеціаліста й аудиторії; ступінь діалогічності / монологічності бесіди, дотримання норм професійної етики).

Максимальна кількість балів – 15.

7. Розгорнутий протокол консультування клієнтів спеціалістами бази практики (характеристика об'єкту консультування, його проблеми, використані технології, результативність, власні зауваження й пропозиції).

Максимальна кількість балів – 15.

8. Моніторинг здійснення соціального патронажу, оцінка доцільності використаних технологій, власна участь в організації та здійсненні патронажу.

Максимальна кількість балів – 10.

9. Звіт-аналіз про виконання індивідуального завдання (зміст і характер завдання, об'єкт (об'єкти) професійної діяльності, що було сплановано для його виконання, що фактично реалізовано, використані технології, оцінка результативності, самооцінка професійної готовності до виконання завдання, психологічне самопочуття у процесі здійснюваної діяльності, надбані в результаті знання, вміння й навички).

Максимальна кількість балів – 10.

10. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.6. КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПРАКТИКА

Мета корекційно-реабілітаційної практики – формування цілісного уявлення про систему корекційно-реабілітаційної роботи бази практики, надбання практичного досвіду корекційно-реабілітаційної роботи з конкретними категоріями населення.

Основні завдання корекційно-реабілітаційної практики:

- формування цілісного уявлення про систему корекційно-реабілітаційної роботи бази практики;
- виконання обов'язків (у якості помічника) практичного психолога та соціального працівника / соціального педагога;
- вивчення документації, яка регламентує корекційно-реабілітаційну діяльність служби в цілому та конкретних спеціалістів зокрема;
- здійснення спостережень за професійною діяльністю спеціалістів, виділення технологічної, комунікативної, етичної складової;

- знайомство з методами й технологіями корекційно-реабілітаційної роботи;
- здійснення корекційно-реабілітаційної роботи з конкретною категорією об'єктів професійної діяльності;
- аналіз конкретної корекційно-реабілітаційної програми в роботі служби;
- відпрацювання технологій установлення контактної взаємодії з об'єктом професійної діяльності;
- виконання індивідуального завдання за змістом, обговореним із керівниками від університету і бази практики.

Очікувані результати:

Корекційно-реабілітаційна практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких компетентностей:

Загальних:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних:

- знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного);
- здатність прогнозувати перебіг різних соціальних, соціально-педагогічних, психологічних процесів, використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії, актуального стану середовища;

– здатність до виявлення, соціального інспектування й оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;

– знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб;

– здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;

– здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;

– здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту, організувати та надавати індивідуальну і групову психологічну допомогу;

– здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

– здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері, здійснювати соціально-виховну та анімаційну діяльність з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

У процесі проходження корекційно-реабілітаційної практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

– здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;

– вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;

– ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної

психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

- теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

- розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях;

- критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

- аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах, самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) та технології соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги;

- визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

- використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів;

- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога;

- встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних

принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;

– виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

– виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв’язання;

– демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

– визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, які здійснюють корекційно-реабілітаційну діяльність: дитячі притулки, служби у справах дітей, соціально-реабілітаційні центри, центри надання соціальних послуг, приймальники-розподільники для дітей, заклади освіти, інтернатні заклади, заклади освіти, інклюзивні заклади виховні колонії, відділи і центри пробації тощо.

Структура корекційно-реабілітаційної практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою корекційно-реабілітаційної практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми корекційно-реабілітаційної практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження корекційно-реабілітаційної, заповнення щоденника	25
4.	Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики)	20
5.	Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики	15
6.	Характеристика ресурсів корекційно-реабілітаційної роботи соціально-психологічної служби	15
7.	Аналітична довідка (корекційно-реабілітаційна робота з конкретним об'єктом)	20
8.	Розгорнута соціально-психолого-педагогічна характеристика об'єкта корекційно-реабілітаційної роботи	20
9.	Розгорнутий протокол індивідуальної або групової бесіди спеціалістів з об'єктами професійної діяльності	20

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
10.	Звіт-аналіз про виконання індивідуального завдання	20
11.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		160
<i>III етап – підсумковий</i>		
12.	Презентація результатів корекційно-реабілітаційної практики на кафедрі	5
13.	Підготовка та подання звіту про проходження корекційно-реабілітаційної практики	5
Разом		10
Усього		180

Зміст корекційно-реабілітаційної практики

Перелік завдань із корекційно-реабілітаційної практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 10.

2. Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики).

Максимальна кількість балів – 10.

Алгоритм аналітичної довідки:

Назва організації.

Адреса, телефон.

Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).

Форма власності.

Джерела фінансування.

Нормативна база діяльності.

Завдання та функції (з посиланням на зміст Статуту або Типового положення).

Організаційна структура.

Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).

Соціальний портрет контингенту клієнтів.

Основні напрями, форми і методи роботи.

Діагностичні технології у роботі служби.

Об'єкти, організаційні форми, види технологій корекційно-реабілітаційної роботи.

Вертикальні та горизонтальні зв'язки у здійсненні корекційно-реабілітаційної роботи.

3. Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики (зміст, організаційні форми, об'єкти корекційно-реабілітаційної роботи, самостійність і співпраця з іншими соціальними службами).

Максимальна кількість балів – 10.

4. Характеристика ресурсів, що застосовуються у корекційно-реабілітаційній роботі соціально-психологічної служби, пропозиції щодо удосконалення ресурсного забезпечення.

Максимальна кількість балів – 10.

5. Аналітична довідка (корекційно-реабілітаційна робота з конкретним об'єктом):

а) діагностика «кризових обставин»;

б) оцінка стану об'єкту та соціального оточення;

в) корекційно-реабілітаційна робота (мета, зміст, форми, методи, результативність);

г) власні пропозиції щодо організації корекційно-реабілітаційної роботи з конкретним об'єктом.

6. Розгорнута соціально-психолого-педагогічна характеристика індивіда (групи) – об'єкта корекційно-реабілітаційної роботи.

Максимальна кількість балів – 10.

7. Звіт про результати відпрацювання технології установалення контактної взаємодії з об'єктом професійної діяльності:

- а) характеристика технології;
- б) авторська адаптація технології до конкретного об'єкта;
- в) практична реалізація технології;
- в) оцінка результативності.

Максимальна кількість балів – 15.

8. Розгорнутий протокол індивідуальної або групової бесіди спеціалістів з об'єктами професійної діяльності з аналітичними висновками (професійна доцільність бесіди, засоби установалення контактної взаємодії, засоби здійснення психолого-педагогічного і впливу, ступінь досягнутого порозуміння, характер взаємодії й стиль спілкування; особливості мови, тону бесіди, міміки, пантоміміки, емоційних проявів спеціаліста й аудиторії; ступінь діалогічності / монологічності бесіди, дотримання норм професійної етики).

Максимальна кількість балів – 15.

9. Звіт-аналіз про виконання індивідуального завдання (зміст і характер завдання, об'єкт (об'єкти) професійної діяльності, що було сплановано для його виконання, що фактично реалізовано, використані технології, оцінка результативності, самооцінка професійної готовності до виконання завдання, психологічне самопочуття у процесі здійснюваної діяльності, надбані в результаті знання, вміння й навички).

Максимальна кількість балів – 10.

10. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.7. ПРОФІЛАКТИЧНО-ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНА ПРАКТИКА

Мета профілактично-попереджувальної практики – формування цілісного уявлення про систему профілактично-попереджувальної роботи бази практики, надбання

практичного досвіду профілактично-попереджувальної роботи з конкретними категоріями населення.

Основні завдання профілактично-попереджувальної практики:

– виконання обов'язків (у якості помічника) практичного психолога та соціального працівника / соціального педагога;

– вивчення документації, яка регламентує профілактичну діяльність соціально-психологічної служби бази практики в цілому та конкретних спеціалістів зокрема;

– здійснення спостережень за професійною діяльністю спеціалістів, виділення технологічної, комунікативної, етичної складової;

– знайомство з методами й технологіями попереджувально-профілактичної роботи;

– апробація технологій діагностики соціально-небезпечних тенденцій у розвитку індивіда, групи, сім'ї, соціального середовища;

– аналіз конкретної профілактичної програми;

– апробація технологій установаження контактної взаємодії з об'єктом професійної діяльності;

– виконання індивідуального завдання за змістом, обговореним із керівниками від університету і бази практики.

Очікувані результати:

Профілактично-попереджувальна практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

– здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

– здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних:

- здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади, розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків, виявлення актуального стану психологічної безпеки, наявних ризиків та їх уникнення;

- здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;

- здатність розробляти шляхи подолання соціальних, соціально-педагогічних, психологічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здійснювати просвітницьку та профілактичну діяльність відповідно до запиту та особливостей цільової аудиторії;

- здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;

- здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту, організувати та надавати індивідуальну і групову психологічну допомогу;

- здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями,

іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

- здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.

- здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері, здійснювати соціально-виховну та анімаційну діяльність з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

У процесі проходження профілактично-попереджувальної практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;

- вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;

- ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

- теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

- використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань;

- критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;

- визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-

педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

- використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги;

- застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу; пропонувати власні способи вирішення соціальних, соціально-педагогічних та психологічних задач і проблем, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;

- встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;

- виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

- виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання;

- демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами;

- визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами,

організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері, які здійснюють профілактично-попереджувальну діяльність: заклади освіти, служби у справах дітей, соціальні служби адміністративних органів управління, центри надання соціальних послуг, громадські, благодійні організації тощо.

Структура профілактично-попереджувальної практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою профілактично-попереджувальної практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми профілактично-попереджувальної практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження профілактично-попереджувальної практики, заповнення щоденника	25
4.	Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики)	15
5.	Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період	15

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
	проходження практики	
6.	Характеристика ресурсів профілактично-попереджувальної роботи соціально-психологічної служби	15
7.	Аналітична довідка (профілактично-попереджувальна робота з конкретним об'єктом)	15
8.	Звіт про результати апробації технології установа контактної взаємодії з об'єктом професійної діяльності	15
9.	Розгорнутий протокол індивідуальної або групової бесіди спеціалістів з об'єктами професійної діяльності	20
10.	Звіт-аналіз про виконання індивідуального або групового завдання	15
11.	Розробка і проведення просвітницько-профілактичного заходу (програми).	20
12.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		160
<i>III етап – підсумковий</i>		
13.	Презентація результатів профілактично-попереджувальної практики на кафедрі	5
14.	Підготовка та подання звіту про проходження профілактично-попереджувальної практики	5
Разом		10
Усього		180

Зміст та оцінювання завдань профілактично-попереджувальної практики

Перелік завдань із профілактично-попереджувальної практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 10.

2. Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики).

Максимальна кількість балів – 10.

Алгоритм аналітичної довідки:

Алгоритм аналітичної довідки:

Назва організації.

Адреса, телефон.

Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).

Форма власності.

Джерела фінансування.

Нормативна база діяльності.

Завдання і функції (з посиланням на зміст Статуту або Типового положення).

Організаційна структура.

Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).

Соціальний портрет контингенту клієнтів.

Основні напрями, форми і методи роботи.

Діагностичні технології у роботі служби.

Об'єкти, організаційні форми, види технологій профілактично- попереджувальної роботи.

Вертикальні та горизонтальні зв'язки у здійсненні профілактично- попереджувальної роботи.

3. Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики (зміст, організаційні форми, об'єкти профілактично-

попереджувальної роботи, самостійність і співпраця з іншими соціальними службами).

Максимальна кількість балів – 10.

4. Характеристика ресурсів, що застосовуються у профілактично- попереджувальній роботі служби, пропозиції щодо удосконалення ресурсного забезпечення.

Максимальна кількість балів – 10.

5. Аналітична довідка (профілактично- попереджувальна робота з конкретним об'єктом):

- а) діагностика «ризик»;
- б) оцінка стану об'єкту та соціального оточення;
- в) профілактично-попереджувальна робота (мета, зміст, форми, методи, результативність);
- г) власні пропозиції щодо організації профілактично- попереджувальної роботи з даним об'єктом.

Максимальна кількість балів – 10.

6. Звіт про результати апробації технології установалення контактної взаємодії з об'єктом професійної діяльності:

- а) характеристика технології;
- б) її реалізація щодо конкретного об'єкту;
- в) оцінка результативності.

Максимальна кількість балів – 15.

7. Розгорнутий протокол індивідуальної або групової бесіди спеціалістів з об'єктами професійної діяльності з аналітичними висновками (професійна доцільність бесіди, засоби установалення контактної взаємодії, засоби здійснення психолого-педагогічного впливу, ступінь досягнутого порозуміння, характер взаємодії й стиль спілкування; особливості мови, тону бесіди, міміки, пантоміміки, емоційних проявів спеціаліста й аудиторії; ступінь діалогічності /монологічності бесіди, дотримання норм професійної етики).

Максимальна кількість балів – 15.

8. Звіт-аналіз про виконання індивідуального або групового завдання (зміст і характер завдання, об'єкт

(об'єкти) професійної діяльності, що було сплановано для його виконання, що фактично реалізовано, використані технології, оцінка результативності, самооцінка професійної готовності до виконання завдання, психологічне самопочуття у процесі здійснюваної діяльності, надбані в результаті знання, вміння й навички).

Максимальна кількість балів – 10.

9. Розробка і проведення просвітницько-профілактичного заходу (програми).

Максимальна кількість балів – 10.

10. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.8. ПРОЄКТУВАЛЬНО-МЕНЕДЖЕРСЬКА ПРАКТИКА

Мета проєктувально-менеджерської практики – формування цілісного уявлення про планування та організацію системи соціально-психологічної роботи бази практики, надбання практичного досвіду в організації соціально-психологічної роботи.

Основні завдання проєктувально-менеджерської практики:

- виконання обов'язків практичного психолога та соціального працівника / соціального педагога;
- знайомство з системою менеджменту соціально-психологічної служби бази практики;
- відпрацювання технологій соціального проєктування;
- участь у системі фандрейзингу;
- вивчення документації, яка регламентує діяльність соціально-психологічної служби бази практики в цілому та конкретних спеціалістів зокрема;
- здійснення спостережень за професійною діяльністю спеціалістів, виділення технологічної, комунікативної, етичної складової;
- виконання індивідуального завдання за змістом, обговореним із керівниками від університету і бази практики.

Очікувані результати:

Проектувально-менеджерська практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких компетентностей:

Загальних:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність планувати та управляти часом;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальних:

- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;
- знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб;
- здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;
- здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах;
- здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту, організовувати та надавати індивідуальну і групову психологічну допомогу;
- здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм спільно з європейськими та євроатлантичними інституціями;
- здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;

– здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності;

– здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності;

– здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

У процесі проходження проєктувально-менеджерської практики у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

– здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв’язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв’язки між соціальними подіями та явищами;

– ідентифікувати, формулювати і розв’язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;

– формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми;

– теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

– критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;

– використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв’язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин;

– визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань;

– самостійно визначати ті обставини, у з’ясуванні яких потрібна соціальна допомога;

– приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки;

– встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;

– налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів;

– виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій;

– виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв’язання;

– демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних, гендерно-вікових та інших відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень;

– демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та

анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.

– конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки;

– визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності.

Бази практики:

Базою практики можуть бути типи і види установ, служб, закладів, організацій у соціальній сфері: заклади освіти, соціальні служби адміністративних органів управління, територіальних громад, заклади соціального обслуговування (надання соціальних послуг), служби у справах дітей, соціально-реабілітаційні центри, інклюзивні заклади, інтернатні заклади, притулки, громадські, благодійні, волонтерські організації тощо.

Структура проєктувально-менеджерської практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>1 етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою проєктувально-менеджерської практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми проєктувально-менеджерської практики здобувачів з керівниками практики	5
Разом		10

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження проєктувально-менеджерської практики, заповнення щоденника	25
4.	Аналітична довідка (характеристика системи планування та організації роботи соціально-психологічної служби бази практики).	22
5.	Аналіз системи управління	22
6.	Характеристика технологій менеджменту в управлінні кадровим складом служби	22
7.	Аналітична довідка (характеристика соціального проєкту)	22
8.	Аналіз загальних засад здійснення кейс-менеджменту	22
9.	Звіт-аналіз про виконання індивідуального завдання	20
10.	Характеристика роботи здобувача вищої освіти	5
Разом		160
<i>III етап – підсумковий</i>		
11.	Презентація результатів проєктувально-менеджерської практики на кафедрі	5
12.	Підготовка та подання звіту про проходження проєктувально-менеджерської практики	5
Разом		10
Усього		180

Зміст проєктувально-менеджерської практики

Перелік завдань із проєктувально-менеджерської практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

Максимальна кількість балів – 10.

2. Аналітична довідка (характеристика системи планування та організації роботи соціально-психологічної служби бази практики).

Максимальна кількість балів – 15.

Алгоритм аналітичної довідки:

Назва організації.

Адреса, телефон.

Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).

Форма власності.

Джерела планування соціально-психологічної роботи.

Технології планування соціально-психологічної роботи.

Організація управління й реалізації запланованої роботи

Система фандрейзингу (пошуку ресурсів)

Моніторинг реалізації запланованої роботи

Система звітності й аналізу виконання запланованої роботи.

Нормативно-правова база діяльності (з конкретним переліком нормативно-правових актів).

Завдання і функції (з посиланням на зміст Статуту або Типового положення).

Організаційна структура.

Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).

Соціальний портрет контингенту клієнтів.

Основні напрями, форми і методи роботи.

Вертикальні та горизонтальні зв'язки. (З якими організаціями, зміст і форми співпраці, характер співпраці – постійно, періодично, час від часу).

3. Аналіз системи управління:

- структура управління;
- форми й методи управління;
- система контролю за виконанням посадових обов'язків спеціалістами;
- система покарань і заохочень в системі управління;
- форми й методи залучення всіх учасників до участі у плануванні, організації й аналізі роботи.

Максимальна кількість балів – 10.

4. Характеристика технологій менеджменту в управлінні кадровим складом служби (характеристика кадрового складу (професіоналізм, мотивація до професійної діяльності), стиль спілкування керівного складу з підлеглими, традиційні та інноваційні технології стимулювання персональної відповідальності, активності, ініціативності, творчості, професійного самовдосконалення, формування почуття колективізму, позитивних ділових і особистісних відносин, стиль спілкування спеціалістів на горизонтальному рівні, загальна психологічна атмосфера у колективі).

Максимальна кількість балів – 15.

5. Аналітична довідка (характеристика соціального проєкту):

- доцільність проєкту, об'єктивна потреба;
- ресурсозабезпеченість проєкту;
- очікувані результати;
- зміст проєкту;
- характеристика системи роботи з реалізації проєкту;
- отриманий результат;
- оцінка результативності, позитивного й негативного у розробці проєкту й організації роботи з його впровадження.

Максимальна кількість балів – 20.

6. Аналіз загальних засад здійснення кейс-менеджменту (модель кейс-менеджменту, методи

встановлення контакту з клієнтом і збору інформації, оцінка потреб, планування заходів, технології, які використовуються, моніторинг та оцінювання результатів роботи).

Максимальна кількість балів – 20.

7. Звіт-аналіз про виконання індивідуального завдання (зміст і характер завдання, об'єкт (об'єкти) професійної діяльності, що було сплановано для його виконання, що фактично реалізовано, використані технології, оцінка результативності, самооцінка професійної готовності до виконання завдання, психологічне самопочуття у процесі здійснюваної діяльності, надбані в результаті знання, вміння й навички).

Максимальна кількість балів – 10.

8. Характеристика роботи здобувача вищої освіти з бази проходження практики.

2.9. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

Мета науково-дослідної практики – закріплення знань з теорії соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології і методології побудови наукової роботи, удосконалення і розвиток готовності до дослідницької діяльності, використання сучасних методів, засобів і технологій в науково-дослідницькому процесі, оволодіння загальноприйнятими принципами й процедурами організації науково-дослідної роботи, добору фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

Основні завдання науково-дослідної практики:

– ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою, результатами роботи підрозділів, які здійснюють науково-дослідну діяльність щодо обраного здобувачем напрямку досліджень;

– вивчення вітчизняних та іноземних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно до стану розробленості обраної

наукової проблеми, окреслення основних завдань кваліфікаційної роботи, оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;

– розвиток творчої ініціативи й конкретних дослідницьких умінь у професійній діяльності, використання здобувачами знань, отриманих впродовж навчання у ЗВО та під час проходження практики, у процесі подальшої науково-дослідної діяльності.

Очікувані результати:

Науково-дослідна практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

– здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

– здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

– здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальних:

– здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів міждисциплінарного дослідження, у тому числі методи математичної статистики, кількісні соціологічні методи, доказові методики і техніки практичної діяльності стосовно завдань соціальних, соціально-педагогічних і психологічних фундаментальних і прикладних досліджень;

– здатність до виявлення, теоретичного, методологічного та емпіричного аналізу актуальних проблем соціальної роботи, соціальної педагогіки і психології, факторів досягнення соціального і психологічного благополуччя різних груп населення;

– здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології.

У процесі проходження науково-дослідної практики у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

- розв’язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог;

- показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук;

- визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики;

- розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних і психологічних послуг та управлінських рішень;

- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності;

- застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження;

- демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв’язання завдань професійної діяльності;

- уміти організовувати та проводити соціальне/ соціально-педагогічне/ психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;

- розробляти програми соціально-психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість;

- розробляти, апробувати і втілювати соціальні проекти і технології;

– застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою як усно, так і письмово.

Бази практики:

Базою для проходження науково-дослідної практики здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота за програмою підготовки «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» є кафедра соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Крім того, здобувач має право пройти практику на аналогічних інших базах практики за персональним вибором на підставі укладеної між університетом і відповідною базою практики угоди. Підставою для вибору баз практик є наявність необхідних умов роботи фахівця з соціальної роботи / психолога / соціального педагога, її соціально-психологічний / соціально-педагогічний / соціальний зміст, реалізація різноманітних напрямів, форм і методів організації науково-дослідної діяльності. Базами практики можуть бути структурні підрозділи в інших ЗВО України чи за кордоном, науково-дослідні установи, організації, фонди, лабораторії тощо, які здійснюють відповідну науково-дослідну діяльність.

Структура науково-дослідної практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми практики	5

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
	здобувачів з науковими керівниками	
	Разом	10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Щоденник проходження практики, складання календарного плану роботи проходження практики.	30
4.	Аналіз функцій і напрямів науково-дослідної роботи на базі практики	30
5.	Опрацювання джерел з теми кваліфікаційної роботи, оволодіння загальними принципами і процедурами добору фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи, методами математичної обробки даних	40
6.	Підготовка плану-конспекту виступу з теми дослідження на Днях науки університету / конференції / семінарі тощо	30
7.	Підготовка статті / тез / методичних рекомендацій тощо до друку.	30
	Разом	160
<i>III етап – підсумковий</i>		
8.	Презентація результатів практики на кафедрі	5
9.	Підготовка та подання звіту про проходження практики	5
	Разом	10
	Усього	180

Зміст науково-дослідної практики

Перелік завдань із науково-дослідної практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

2. Аналіз функцій і напрямів науково-дослідної роботи на базі практики (вивчення функцій і напрямів науково-дослідної роботи наукового відділу, кафедри соціальної педагогіки, науково-дослідного центру з проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи НАПН України на базі університету, ознайомлення з системою роботи наукової бібліотеки, цифрового репозиторію університету, доступу до баз даних, веденням автоматизованого каталогу літератури та методикою пошуку необхідних джерел; вивчення нормативно-правових актів, що визначають зміст науково-дослідної роботи на кафедрі, вивчення здобутків кафедри, системи науково-дослідницької діяльності викладачів і здобувачів кафедри; визначення її переваг та недоліків, участь у засіданні кафедри, внесення пропозицій. Аналіз функцій і напрямів науково-дослідної роботи інших баз практики проходить за аналогічною схемою і передбачає вивчення функцій і напрямів їх структурних підрозділів, які здійснюють науково-дослідну роботу).

3. Опрацювання джерел з теми кваліфікаційної роботи, оволодіння загальними принципами і процедурами добору фактичного матеріалу для виконання дослідження, методами математичної обробки даних;

4. Підготовка плану-конспекту виступу на Днях науки університету / конференції / семінарі.

5. Вивчення вимог до написання наукової статті / тез / методичних рекомендацій тощо, дотримуючись норм, які висуваються до такого типу робіт та враховуючи специфіку теми кваліфікаційної роботи. Підготовка статті / тез / методичних рекомендацій тощо до друку.

6. Звіт про проходження практики.

7. Характеристика роботи здобувача з бази проходження практики.

Критерії оцінювання.

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

<i>Вид діяльності здобувача</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Якість щоденника практики. Коректність планування різних видів діяльності та підсумків про їх виконання в щоденнику практики	10
Аналіз функцій і напрямів науково-дослідної роботи на базі практики	15
Опрацювання джерел з теми кваліфікаційної роботи, оволодіння загальними принципами і процедурами добору фактичного матеріалу для виконання дослідження, методами математичної обробки даних	15
Апробація основних результатів досліджень:	50
– Підготовка плану-конспекту виступу на Днях науки університету / конференції.	25
– Вивчення вимог до написання наукової статті / тез, дотримуючись норм, які висуваються до такого типу робіт та враховуючи специфіку теми кваліфікаційної роботи. Підготовка статті / тез до друку.	25
Звіт про проходження практики	10
Разом	100

2.10. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Мета виробничої практики – поглиблення теоретичної підготовки щодо використання методів і технологій, застосування інноваційних форм організації роботи у сфері майбутньої професії, удосконалення і розвиток готовності до практичної професійної діяльності, вирішення комплексних управлінських і прикладних завдань у процесі роботи з різними категоріями населення..

Основні завдання виробничої практики:

- удосконалення і розвиток готовності до практичної професійної діяльності, уміння встановлювати професійно-етичні відносини з клієнтами та співробітниками бази практики;

- самостійне проектування і здійснення процесу (фрагменту) професійної діяльності щодо вирішення проблем конкретного об'єкта професійної діяльності;

- удосконалення комплексу особистісних і професійних якостей у процесі практичної діяльності, формування професійної компетентності;

- поглиблення й інтеграція знань щодо технологій професійної діяльності і соціального управління, інноваційних форм роботи з різними категоріями клієнтами;

- виконання індивідуального завдання науково-дослідного характеру за змістом, обговореним із керівником практики і спеціалістами бази практики;

- створення умов для здійснення дослідницько-інноваційної діяльності на основі професійної рефлексії.

Очікувані результати:

Виробнича практика сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких *компетентностей*:

Загальних:

- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;

- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальних:

– здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів міждисциплінарного дослідження, у тому числі методи математичної статистики, кількісні соціологічні методи, доказові методики і техніки практичної діяльності стосовно завдань соціальних, соціально-педагогічних і психологічних фундаментальних і прикладних досліджень;

– здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості;

– здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.

– здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства;

– здатність до професійної рефлексії;

– здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій;

– здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології.

У процесі проходження виробничої практики у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формуються такі *програмні результати навчання*:

– розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог;

– показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук;

– розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних і психологічних послуг та управлінських рішень;

– здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності;

– застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження;

– автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях;

– уміти організовувати та проводити соціальне/соціально-педагогічне/ психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;

– розробляти програми соціально-психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість;

– розробляти, апробувати і втілювати соціальні проекти і технології;

– організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, ініціювати командування та координувати командну роботу;

– самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати,

переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок;

- виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання;

- аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології;

- самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості;

- демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою професійним етичним принципам і стандартам.

Бази практики:

Базами практики можуть бути державні і недержавні організації у соціальній сфері, соціальні служби різного типу, заклади освіти, спеціалізовані заклади кримінально-виконавчої системи, органи державної влади та місцевого самоврядування (громадські організації, благодійні фонди, заклади загальної середньої освіти, спеціалізовані соціальні заклади: дитячі будинки сімейного типу, соціальні притулки, реабілітаційні центри, хоспіси, пансіонати геріатричного типу, територіальні центри соціального обслуговування одиноких та працездатних громадян, управління соціального захисту населення, центри пробації, територіальні громади тощо).

Підставою для вибору баз практик є наявність необхідних умов роботи фахівця з соціальної роботи / соціального педагога / практичного психолога, її соціально-психологічний, соціально-педагогічний і соціальний зміст, реалізація різноманітних напрямів, форм і методів організації професійної діяльності, соціального виховання дітей, підлітків, молоді, дорослого населення.

Структура виробничої практики

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
<i>I етап – організаційний</i>		
1.	Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою практики, отримання завдань та форм звітності	5
2.	Обговорення програми практики здобувачів з науковими керівниками	5
Разом		10
<i>II етап – основний</i>		
3.	Складання календарного плану проходження практики, заповнення щоденника	20
4.	Аналітична довідка закладу / установи/ соціальної служби/ організації	20
5.	Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики	20
6.	План самостійної роботи на період практики (з обов'язковим обґрунтуванням заходів).	20
7.	Аналітична довідка (соціально-психологічна робота з конкретним об'єктом).	20

№ з/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів	Розподіл годин між видами роботи
8.	Програма і результати навчально-дослідницької роботи на період практики (відповідно до специфіки служби / закладу / установи / організації).	30
9.	Підготовка професійного портфоліо	30
	Разом	160
<i>III етап – підсумковий</i>		
10.	Презентація результатів практики на кафедрі	5
11.	Підготовка та подання звіту про проходження практики	5
	Разом	10
	Усього	180

Зміст виробничої практики

Перелік завдань із науково-дослідної практики

1. Щоденник і календарний план проходження практики.

2. Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики)

Алгоритм аналітичної довідки бази практики (для соціальних служб / державних і недержавних організацій у соціальній сфері):

Назва організації.

Адреса, телефон.

Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).

Форма власності.

Джерела фінансування.

Нормативна база діяльності (з конкретним переліком нормативно-правових актів).

Задачі та функції служби. (з посиланням на зміст Статуту або Типового положення).

Організаційна структура служби.

Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).

Соціальний портрет контингенту клієнтів.

Основні напрями, форми і методи роботи.

Вертикальні та горизонтальні зв'язки. (З якими організаціями, зміст і форми співпраці, характер співпраці – постійно, періодично, час від часу)

Алгоритм аналітичної довідки (для закладів освіти):

Соціальний паспорт закладу.

Система організації соціального виховання.

Аналіз плану роботи соціального педагога і практичного психолога (основні напрями, форми й методи реалізації функцій професійної діяльності, урахування у плануванні особливостей соціального портрету контингенту учнів).

Характеристика діагностичного інструментарію соціально-психологічної служби.

Характеристика системи роботи з вразливими учнями і сім'ями.

Характеристика зв'язків соціально-психологічної служби закладу з іншими організаціями і соціальними службами (З якими організаціями, зміст і форми співпраці, характер співпраці – постійно, періодично, час від часу)

3. Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики (характеристика інструментарію відповідної служби, ресурсів, що застосовуються в організації відповідного напрямку професійної діяльності; характеристика окремого виду інструментарію)

4. План самостійної роботи на період практики (з обов'язковим обґрунтуванням заходів).

5. Аналітична довідка (соціально-психологічна робота з конкретним об'єктом).

а) „соціальний діагноз”;

б) соціально-психолого-педагогічна характеристика об'єкту;

в) організація професійної діяльності (мета, зміст, форми, технології, методи, залучення самого об'єкту, допомоги індивідів, груп, спільнот, організацій);

г) отримані результати, ступінь результативності, об'єктивні й суб'єктивні перепони у досягненні оптимального результату.

6. Програма і результати навчально-дослідницької роботи на період практики (відповідно до специфіки служби або закладу самостійно спроектувати і здійснити процес (фрагмент) професійної діяльності щодо вирішення проблем конкретного об'єкта професійної діяльності).

7. Звіт про результати самостійної роботи під час проходження практики (розгорнутий протокол індивідуальної, групової бесіди (консультування) спеціалістів з об'єктами професійної діяльності з аналітичними висновками, щодо психологічних особливостей об'єкту бесіди, щодо бесіди в цілому; звіт-аналіз про виконання індивідуального, групового завдання, реалізацію власної участі у діяльності служби, самостійної професійної діяльності; розробка і проведення соціально-психологічного заходу; соціально-психолого-педагогічний портрет основної (або однієї з основних) групи клієнтів бази практики; розробка структурно-функціональної моделі самоврядування досліджуваного колективу).

8. Професійне портфоліо (есе, присвячене собі як професіоналу (мотиви вибору професії, етапи професійного й особистісного зростання, досягнуті результати, професійні уподобання, перспективи працевлаштування й професійної кар'єри); фотодокументи, грамоти, дипломи, авторські розробки, малюнки, вірші, наукові роботи, публікації тощо).

9. Характеристика роботи здобувача з бази проходження практики.

Критерії оцінювання.

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

<i>Вид діяльності здобувача</i>	<i>Рівень виконання завдання</i>	<i>Бали</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Щоденник проходження практики	Низький – записи відображають зміст фактично виконаної роботи, спостереження обмежуються фіксацією поверхневих фактів й особистих вражень практиканта	5-6	10
	Середній – додатково до попереднього рівня записи містять певні елементи аналізу фактів, що спостерігаються, самоаналізу професійного самопочуття, але відсутній системний, обґрунтований	7-8	

	аналіз, а також необхідні висновки й пропозиції Високий – присутній системний, обґрунтований аналіз фактів, що спостерігаються, власного професійного самопочуття, а також необхідні висновки й пропозиції	9-10	
Аналітична довідка бази практики	Низький – довідка (паспорт) обмежена конкретними фактами, відсутні елементи аналізу Середній – довідка містить елементи аналізу, розкриває певні моменти організації й роботи служби, паспорт містить уточнення й примітки, що відбивають конкретні особливості, необхідні для організації	5-6 7-8	10

	<p>подальшої роботи Високий – довідка (паспорт) містить глибокий, повний аналіз, що розкриває роботу служби (клас, школу) як систему, дозволяє будувати перспективне оцінювання й прогнозування</p>	9-10	
<p>Аналіз плану роботи соціально-психологічної служби на період проходження практики, характеристика інструментарію відповідної служби, ресурсів, що застосовуються в організації відповідного напрямку професійної діяльності; характеристика окремого виду інструментарію</p>	<p>Низький – поверхнєве розкриття основних моментів, що стосуються змісту плану роботи.</p>	5-6	10
	<p>Середній – наявність елементів аналізу, розкриття основних напрямів, організаційних форм роботи служби, спеціаліста.</p>	7-8	
	<p>Високий – повний аналіз роботи служби, спеціаліста у системі (доцільність, відповідність</p>	9-10	

	завданням служби, потребам клієнтури, соціальній ситуації).		
План самостійної роботи на період практики (з обов'язковим обґрунтуванням заходів).	Низький – виділені складові інструментарію, ресурсного забезпечення	5-6	10
	Середній – додатково до попереднього рівня присутній аналіз оптимальності й ефективності наявного інструментарію, наявних ресурсів	7-8	
	Високий – додатково до попередніх рівнів системний аналіз інструментарію, ресурсів містить оцінку доцільності й ефективності використання, пропозиції щодо удосконалення	9-10	
Аналітична довідка (соціально-психологічна робота з	Низький – поверхневий, фрагментарний опис роботи з індивідом, групою	5-6	10

<p>конкретним об'єктом).</p>	<p>Середній – поданий достатньо глибокий системний аналіз цієї роботи</p> <p>Високий – глибокий системний аналіз роботи завершують висновки щодо доцільності й ефективності, а також власні пропозиції щодо її удосконалення</p>	<p>7-8</p> <p>9-10</p>	
<p>Програма і результати навчально-дослідницької роботи на період практики (відповідно до специфіки служби або закладу самостійно спроектувати і здійснити процес (фрагмент) професійної діяльності щодо вирішення проблем конкретного об'єкта професійної</p>	<p>Низький – обрана проблема недостатньо актуальна для даної служби, результати роботи поверхневі, відображають описовий, несистемний, неаналітичний підхід до збору й обробки матеріалу, відсутня перспектива використання матеріалу для подальшого дослідження й використання у</p>	<p>5-6</p>	<p>10</p>

діяльності).	<p>практиці роботи служби</p> <p>Середній – подана достатньо повна, теоретично обґрунтована програма роботи, але для її виконання недостатньо глибока теоретична й практична підготовка студента, перспектива використання матеріалу для подальшого дослідження й використання у практиці роботи служби подана схематично</p> <p>Високий – повна, комплексна, теоретично обґрунтована програма роботи, глибока теоретична, методична й практична підготовка студента, обґрунтовані й</p>	7-8	
		9-10	

		окреслені перспективи використання матеріалу для подальшого дослідження й використання у практиці роботи служби		
Звіт про результати самостійної роботи під час проходження практики:		Низький – протокол в основному описує хід бесіди (консультування), поведінку її учасників, характеристика результатів невірна або неповна	2	20
- Розгорнутий протокол індивідуальної, групової бесіди (консультування) спеціалістів з об'єктами професійної діяльності з аналітичними висновками: щодо психологічних особливостей об'єкту бесіди (відповідно до методики), щодо бесіди в цілому.		Середній – присутні спроби пояснити логіку бесіди (консультування), її динаміку, аналіз окремих фрагментів бесіди, характеристика результатів вірна й достатньо повна	3	
		Високий – поданий системний глибокий аналіз бесіди	4	

<p>- Звіт-аналіз про виконання індивідуального, групового завдання, реалізацію власної участі у діяльності служби, самостійної професійної діяльності</p>	<p>(консультування) відповідно до алгоритму, висловлена особиста думка щодо професійності проведення бесіди (консультування), характеристика результатів вірна, повна, містить перспективне прогнозування</p> <p>Низький – показані зміст і характер завдання, доручення, роботи, об’єкт (об’єкти) професійної діяльності, що було сплановано для його виконання, що фактично реалізовано</p> <p>Середній – описані використані технології, містяться певні елементи аналізу результативності, самооцінки професійної</p>	<p>2</p> <p>3</p>	
---	---	-------------------	--

<p>- Розробка проведення соціально-психологічного заходу</p>	<p>і</p> <p>готовності до виконання завдання, психологічного самопочуття у процесі здійснюваної діяльності</p> <p>Високий</p> <p>глибокий системний аналіз виконання завдання, плану роботи, глибока професійна рефлексія, обгрунтовані висновки щодо професійної готовності й подальшого самовдосконалення</p> <p>Низький</p> <p>планування заходу здійснено на репродуктивному рівні, відбиває тенденцію до одноманітності, стереотипності в організації заходу, його проведення відбиває недостатній рівень</p>	<p>4</p> <p>2</p>	
--	--	-------------------	--

	<p>відповідних навичок, самоаналіз і самооцінка носять фрагментарний, поверхневий характер</p> <p>Середній – 3</p> <p>планування відбиває достатній рівень методичної підготовки, готовність до урізноманітнення організації заходу, компоненти заходу логічно вибудовані, достатній рівень організаційно-комунікативних умінь і навичок під час проведення, системність у самоаналізі й самооцінці</p> <p>Високий – 4</p> <p>планування здійснено на високому методичному рівні, містить творчий внесок практиканта, його готовність використовувати</p>		
--	---	--	--

<p>- Соціально-психолого-педагогічний портрет основної (або однієї з основних) групи клієнтів даної служби</p>	<p>як традиційні, так й інноваційні методи організації проведення заходів, високий рівень організаційно-комунікативний умінь і навичок під час проведення, глибина, повнота й системність самоаналізу й самооцінки</p> <p>Низький – Портрет носить фрагментарний, несистемний, поверхневий характер, не задіяні в комплексі всі можливі джерела для його створення (психолого-педагогічна література, інтерв'ю зі спеціалістами, власні спостереження)</p> <p>Середній – Портрет відображає основні</p>	<p>2</p> <p>3</p>	
--	---	-------------------	--

<p>- Розробка структурно-функціональної моделі самоврядування досліджуваного колективу</p>	<p>особливості у системі, містить елементи аналізу походження цих особливостей та необхідності використання у професійній діяльності</p> <p>Високий – 4</p> <p>поданий повний, системний, обґрунтований портрет, аналіз особливостей виступає основою обґрунтування методичної доцільності використання певних підходів і технологій у діяльності</p> <p>Низький – 2</p> <p>запропонована модель створена з використанням типових, стереотипних підходів, не враховані особливості колективу, психолого-педагогічні</p>		
--	---	--	--

	<p>особливості відповідного віку, недостатньо функціональна</p> <p>Середній – модель містить елементи творчого, нестандартного підходу, достатньо обґрунтована, але не враховує в повній мірі особливості потреб осіб у самостійності й активності</p> <p>Високий – модель креативна, нестандартна, методично обґрунтована, функціональна, забезпечує потребу осіб у самостійності й активності, участі в організації власної дозвіллевої діяльності</p>	3		
Професійне портфоліо	<p>Низький – представлені матеріали переважно відображають конкретні факти професійного</p>		10-14	20

	<p>становлення (фотодокументи, грамоти, дипломи, малюнки, вірші тощо). Есе відсутнє або носить описовий характер. Процес власного професійного становлення відображений переважно на фактажному й емоційному рівнях.</p> <p>Середній – матеріали представлені більш різноманітно, додані авторські роботи методичного, наукового характеру. Есе містить аналітичний підхід до відображення процесу професійного становлення, але не є достатньо повним і глибоким</p> <p>Високий – матеріал містить у</p>	<p>15-17</p> <p>18-20</p>	
--	---	---------------------------	--

	<p>науково-дослідницькі роботи (публікації, проекти тощо). Аналіз процесу професійного становлення містить мотиви вибору професії, системну картину професійного та особистісного зростання, самооцінку результатів професійної підготовки на ціннісно-змістовому, технологічному та рефлексивному рівнях.</p>		
Загальна кількість балів			100

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ І РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березовська, Л. І. Формування комунікативно-мовленнєвої діяльності у процесі практичної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Virtus*. 2019. № 35. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3260>
2. Болкотун З.А. Стандарти оформлення бібліографічних посилань. URL: https://www.nas.gov.ua/publications/books/series/9789660247048/Documents/2018_15/18_15_Bolk.pdf
3. Караман О. Л., Курило В. С., Савченко С. В. Досвід діяльності Науково-дослідного центру з проблем соціальної педагогіки і соціальної роботи НАПН України (на базі ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка») в умовах гібридної війни на сході України. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2018. №8 (322). Ч. II. С. 125–134.
4. Караман О. Методологічні засади проблеми соціалізації особистості в умовах гібридної війни на сході України: філософський рівень. *Вісник Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2020. № 2 (333). Ч. II. С. 157–166.
5. Караман О. Л. Підготовка соціального педагога до соціально-профілактичної діяльності в ЗВО. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка (педагогічні науки)*. 2018. №6 (320). С. 122–130.
6. Караман О. Л., Савченко С. В. Розвиток теорії соціалізації особистості в умовах гібридної війни. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка (педагогічні науки)*. 2017. №1 (306) лютий 2017. Ч. I. С. 57–65.
7. Караман О. Л., Савченко С. В. Трансформація системи вищої освіти в умовах інформаційного суспільства та зовнішніх викликів. *Гібридна війна на Сході України в міждисциплінарному вимірі: витоки, реалії, перспективи реінтеграції* : зб. наук. праць / За заг. ред. ред. В. С.

- Курила, С. В. Савченка, О. Л. Караман. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. С.155–166.
8. Кодекс законів про працю України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
 9. Корнещук В. В., Колодійчук Ю. В., Боделан М. В. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників: монографія / [Гол. ред. В. В. Корнещук]. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2018. 296 с.
 10. Краєвський В. М., Остапенко Я. О., Параниця Н. В. Статистика: навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 218 с.
 11. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с.
 12. Ларіонова Н. Б. Практика в системі професійної підготовки студентів спеціальностей „Соціальна педагогіка” і „Соціальна робота” : навч.-метод. посіб. для студ., організаторів і керівників практики. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”. 2010. 69 с.
 13. Лучко М., Надвинична Т. Психологічна допомога сім'ям за складних життєвих обставин. *Психологія і суспільство*. 2018. №3–4. С. 224–250.
 14. Мазоха Д.С., Перхайло Н.А. Практична підготовка магістрів соціальної роботи: програма, система організації: навч.-метод. посіб. К.: Міленіум, 2018. 74 с.
 15. Мішина С. В., Мішин О. Ю. Науково-практичні засади соціального проектування. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.1.73
 16. Методичні рекомендації з оформлення міжнародних стилів цитування та посилання в наукових роботах. URL: <http://surl.li/aiduw>
 17. Методичні вказівки до проходження виробничої практики магістрів (для студентів усіх форм навчання спеціальності 281 – публічне управління та адміністрування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. :

- С. О. Гайдученко, Т. В. Бельська, О. А. Дегтярь. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 25 с.
18. Перелік Державних стандартів соціальних послуг. URL: <http://surl.li/ejrzn>
 19. Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». URL: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/poloj_organiz_osc_protos_23122022.pdf
 20. Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». URL: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/poloj_praktyka_june2021.pdf
 21. Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти: МОН України; Наказ, Положення, Форма типового документа [...] від 26.12.2017 № 1669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
 22. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
 23. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
 24. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
 25. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: Мінсоцполітики України; Наказ, Класифікатор від 23.06.2020 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
 26. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України: МОН України; Наказ, Положення від 22.05.2018 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>

27. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь соціальний по роботі з дітьми з інвалідністю»: Наказ Мінекономіки від 25.01.2022 р. №167-22. URL: <https://document.vobu.ua/doc/9875>
28. Про затвердження професійного стандарту «Директор закладу (установи) надання соціальних послуг»: Наказ Мінекономіки від 04.02.2021 р. №213. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/direktor-zakladu-ustanovi-nadanna-socialnih-poslug>
29. Про затвердження професійного стандарту «Завідувач відділення (соціальні послуги)»: Наказ Мінекономіки від 03.02.2021 р. №209. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/zaviduvac-viddilenna-socialni-poslugi>
30. Про затвердження професійного стандарту «Методист навчально-методичної роботи з надання соціальних послуг»: Наказ Мінекономіки від 25.01.2022 р. №166-22. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/metodist-navcalno-metodicnoi-roboti-z-nadanna-socialnih-poslug>
31. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти»: Наказ Мінекономіки від 24.11.2020 р. № 2425. URL: <https://vbrl-osvita.gov.ua/news/16-02-17-08-12-2020/>
32. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог (соціальна сфера)»: Наказ Мінекономіки України від 03.02.2021 р. №211. URL: <http://surl.li/cpiyq>
33. Про затвердження професійного стандарту «Соціальний менеджер»: Наказ Мінекономіки від 10.02.2021 р. №261.
34. Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної допомоги вдома»: Наказ Мінекономіки від 20.06.2020 р. № 1180. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ME200567>
35. Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи»: Наказ Мінекономіки від 20.06.2020 р. № 1179. URL: <https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/88-1179.pdf>

36. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
37. Професійний стандарт «Соціальний працівник»: Наказ №1049 від 04.07.2019 р. URL: <https://document.vobu.ua/doc/7234>
38. Публічна інформація. ОПП. Бакалавр. 231 Соціальна робота. URL: http://luguniv.edu.ua/?page_id=61121
39. Публічна інформація. ОПП. Магістр. 231 Соціальна робота. URL: http://luguniv.edu.ua/?page_id=61494
40. Рижанова А. О. Соціокультурні технології та соціально-педагогічна діяльність в умовах інформаційного суспільства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 5. С. 166 – 175.
41. Семигіна Т. В., Карагодіна О. В., Дворяк С. В. Цифровий формат досліджень із соціальної роботи: рефлексії практичного досвіду. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Вип. 3 (132). Одеса, 2020. С. 89 – 97. DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2020-3-10>
42. Семигіна Т. В. Організація практики студентів спеціальності «Соціальна робота»: досвід України. *Pedagogical concept and its features, social work and linguology: monograf*. Dallas: Publisher Primedia eLaunch LLS, 2020. DOI:10.36074/pcaifswal.ed-1
43. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
44. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. I. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
45. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Наказ МОН України №557 від 24.04.2019 р. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-sotsialna-robota-bakalavr.pdf>

46. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Психологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Наказ МОН України № 585 від 24.04.2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/053-Psykholohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>
47. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ МОН України № 556 від 24.04.2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/06/231-sotsialna-robota-magistr.pdf>
48. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Психологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ МОН України № 564 від 24.04.2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/053-psikhologiya-mag.pdf>
49. Терещенко Г. О., Данілова О. С., Уханова А. І. Виробнича практика: метод. рекомендації для здобувачів спец. 053 «Психологія» та 231 «Соціальна робота» другого (магістер.) рівня вищої освіти. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 33 с.
50. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.
51. Юрків Я. І. Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення : монографія. Київ : Талком, 2021. 460 с.

52. Юрків, Я. І. Надання соціальних послуг вразливим категоріям населення як вид професійної діяльності соціального працівника. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2022. № 1(349). Ч.2. 178–191. [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1\(349\)-2-178-191](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1(349)-2-178-191)
53. Юрків, Я. І. Характеристика суб'єкта професійної підготовки майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів до роботи із вразливими категоріями населення. *Education and Pedagogical Sciences. Освіта та педагогічна наука*. 2022. № 1 (179). С. 91–98. [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-1\(179\)-91-98](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-1(179)-91-98)
54. Як досліджувати публічні простори в Україні: напрями і методи: практичний посібник / Кушніренко О., Петренко-Лисак А., Шутюк О. К.: ВАДЕКС, 2020. 38 с.
55. Нерпworth, D.H., Rooney, R.H., Rooney, G.D. & Gottfried, K.S. (2017). *Direct: Social Work Practice: Teori and Skills* (Tenth edition). Boston: CengageLearning.
56. Karaman O, Yurkiv Ya. (2018). Transformation of the higher education system in the conditions of the hybrid war in the east of Ukraine (pp. 9–19). *Educational Studios: Theory and Practice*: monograph / edit. S. T. Zolotukhina, I. M. Trubavina. – Prague-Vienna: Premier Publishing.
57. Kourgiantakis T. & Eunjung L. (2020). Social work practice education and training during the pandemic: Disruptions and discoveries. *International Social Work*, 63 (6), 761–765. <https://doi.org/10.1177/0020872820959706>.
58. Proctor E. The Pursuit of Quality for Social Work Practice: Three Generations and Counting. *J Soc Social Work Res*, 8 (3): 335–353. DOI: 10.1086/693431
59. Safodien, M. (2021). Social work 4.0? The Fourth Industrial Revolution and social work education: a South African perspective . *Social work*, 57 (3). <http://dx.doi.org/10.15270/52-2-946>
60. Sehgal, R. (2019). Social Work in Industrial Sector. *Social Work Intervention with Individuals and Groups* (p. 66–95).

URL: <http://www.ignou.ac.in/upload/bswe-02-block4-unit-19-small%20size.pdf>

61. Sheppard R. (2020). Social work theory and methods: *The essentials*, *Aotearoa New Zealand Social Work*, 32 (1) <https://doi.org/10.11157/anzswj-vol32iss1id712>.
62. Suhail, M. (2021). Social Work Practice in Industry: Scope and Functions. *Areas of Social Work Practice* (pp. 211–220). Publisher: AlterNotes Press.
63. Zorn, I. & Seelmeyer, U. (2017). Inquiry-based learning about technologies in social work education. *Journal of Technology in Human Services*, 35 (1):49–62.

Інформаційні ресурси

- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
- Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
- Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
- Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
- Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkip.gov.ua/>
- Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи URL: <http://www.psyua.com.ua/>
- Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://libr.luguniv.edu.ua/>
- Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>
- National Association of Social Workers. Social Work Practice. URL: <https://www.naswnyc.org/page/420>
- Society for Social Work and Research. URL: <https://secure.sswr.org/about-sswr/>

ДОДАТКИ

*містять приклади затверджених форм
документації з практики*

Взято з:

Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». URL: <http://surl.li/dkodb>

ДОДАТОК 1

ДОВГОСТРОКОВА УГОДА

УГОДА №__

на проведення практик здобувачів вищої освіти

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

м. Полтава

„__” _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» в особі _____, який діє на підставі законодавчих актів України та Статуту університету (надалі заклад вищої освіти), і з іншої сторони _____

_____ в особі _____ (надалі база практики), що діє на підставі Статуту, уклали між собою угоду про таке:

1. Заклад вищої освіти направляє, а база практики приймає на безоплатній основі для проходження різних видів практик здобувачів вищої освіти

цифр і назва спеціальності, назва освітньої програми
на підставі направлень від закладу, які укладаються відповідно до графіків освітнього процесу та додаються на момент проходження практик.

2. База практики зобов'язується:

- призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;
- створити необхідні умови для виконання здобувачами вищої освіти програм практики, не допускати використання їх на посадах і роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечити здобувачам вищої освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці; проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці – вступний та на робочому місці; у разі потреби навчати здобувачів вищої освіти безпечних методів праці;
- забезпечити спеододягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, установленними для штатних працівників (за потреби);
- надати здобувачам вищої освіти і керівникам практики від закладу освіти можливість користуватися лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечити облік виходу на практику здобувачів вищої освіти;
- про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти;
- після закінчення практики дати характеристику на здобувача вищої освіти.

Додаткові умови:

3. Заклад вищої освіти зобов'язується:

- призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів;
- забезпечити дотримання здобувачами вищої освіти трудової дисципліни та правил внутрішнього розпорядку;
- брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачем вищої освіти під час проходження практики.

4. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

Усі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішують у встановленому порядку.

Угода набуває чинності після її підписання сторонами й діє до кінця практики згідно з календарним планом.

Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики і закладу вищої освіти.

Термін дії угоди _____

Місцезнаходження сторін:

Закладу вищої освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» - м. Полтава, вул. Ковалю, 3.

Базі практики:

Підписи та печатки:

Заклад вищої освіти:

База практики:

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

М.П. „_____” _____ 20__ року

М.П. „_____” _____ 20__ року

ДОДАТОК 2

КОРОТКОСТРОКОВА КОЛЕКТИВНА УГОДА

УГОДА № _____

на проведення практики здобувачів вищої освіти

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

м. Полтава

„___” _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” в особі _____, який діє на підставі законодавчих актів України та Статуту університету (надалі навчальний заклад), і з іншої сторони _____

_____ в особі _____ (надалі база практики), що діє на підставі Статуту, уклали між собою угоду про таке:

1. Заклад вищої освіти направляє, а база практики приймає на безоплатній основі для проходження практики здобувачів вищої освіти:

№ з/п	Шифр і назва спеціальності, назва освітньої програми	Курс, форма навчання	Вид практики	Кількість здобувачів вищої освіти	Термін практики	
					поча-ток	закін-чення

на підставі направлення від закладу, яке укладають відповідно до графіка освітнього процесу на момент проходження практик та додається до цієї угоди.

2. База практики зобов'язується:

- призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;
- створити необхідні умови для виконання здобувачами вищої освіти програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечити здобувачам вищої освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці – вступний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів вищої освіти безпечних методів праці;
- забезпечити спеодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, установленими для штатних працівників (за потреби);
- надати здобувачам вищої освіти і керівникам практики від закладу вищої освіти можливість користуватися лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечити облік виходу на практику здобувачів вищої освіти; про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти;
- після закінчення практики дати характеристику на кожного здобувача вищої освіти.

Додаткові умови:

3. Заклад вищої освіти зобов'язується:

- призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів;
- забезпечити дотримання здобувачами вищої освіти трудової дисципліни та правил внутрішнього розпорядку;
- брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачами вищої освіти під час проходження практики.

4. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

Усі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішують у встановленому порядку.

Угода набуває чинності після її підписання сторонами й діє до кінця практики згідно з календарним планом.

Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики і закладу вищої освіти.

Місцезнаходження сторін:

Закладу вищої освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» - м. Полтава, вул. Ковалюка, 3.

Бази практики:

Підписи та печатки:

Заклад вищої освіти:

База практики:

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

М.П. „_____” _____ 20__ року

М.П. „_____” _____ 20__ року

ДОДАТОК 3

КОРОТКОСТРОКОВА ІНДИВІДУАЛЬНА УГОДА

УГОДА № _____

на проведення практики здобувача вищої освіти

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

м. Полтава

„__” _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” в особі _____, який діє на підставі законодавчих актів України та Статуту університету (надалі заклад вищої освіти), і з іншої сторони _____

_____ в особі _____ (надалі база практики), що діє на підставі Статуту, уклали між собою угоду про таке:

1. Заклад вищої освіти направляє, а база практики приймає на безоплатній основі для проходження _____ практики здобувача вищої освіти _____

назва практики за програмою

ПІБ, курс, форма вивчення, шифр і назва спеціальності, назва освітньої програми

з _____

до _____

термінів практики

2. База практики зобов'язується:

- призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;
- створити необхідні умови для виконання здобувачем вищої освіти програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- забезпечити здобувачеві вищої освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці – вступний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувача вищої освіти безпечних методів праці;
- забезпечити спеодиягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, установленними для штатних працівників (за потреби);
- надати здобувачам вищої освіти й керівникам практики від закладу освіти можливість користуватися лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечити облік виходу на практику здобувача вищої освіти;
- про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти;
- після закінчення практики дати характеристику на здобувача вищої освіти.

Додаткові умови:

3. Заклад вищої освіти зобов'язується:

- призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів;
- забезпечити дотримання здобувачем вищої освіти трудової дисципліни та правил внутрішнього розпорядку;
- брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі здобувачем вищої освіти під час проходження практики.

4. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

Усі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішують у встановленому порядку.

Угода набуває чинності після її підписання сторонами й діє до кінця практики згідно з календарним планом.

Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики і закладу вищої освіти.

Місцезнаходження сторін:

Закладу вищої освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» - м. Полтава, вул. Коваля, 3.

Базі практики:

Підписи та печатки:

Заклад вищої освіти:

База практики:

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

М.П. „_____” _____ 20__ року

М.П. „_____” _____ 20__ року

ДОДАТОК 4

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ* (є підставою для зарахування на практику)

Згідно з угодою від „_____” _____ 20__ року № _____,
укладеною з _____

(повне найменування підприємства, організації, установи)

направляємо на практику здобувачів вищої освіти _____ курсу, _____ форми навчання,
які навчаються за спеціальністю _____
на освітній програмі _____

Назва практики _____

Термін практики з „_____” _____ 20__ року
до „_____” _____ 20__ року

Керівник практики від кафедри _____
(підпис)

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРИЗВИЩА, ІМЕНА, ПО БАТЬКОВІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

М.П.

Декан факультету /
директор навчально-наукового інституту _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

*Документ є супровідним для довготривалих та колективних річних угод (ДОДАТКИ 1, 2)

ДОДАТОК 5

ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ УГОД НА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

(навчально-науковий інститут / факультет)

№ угоди	Дата реєстрації угоди	Заклад, з яким укладено угоду, та ПІБ здобувача вищої освіти	Курс, форма навчання	Шифр і назва спеціальності, назва освітньої програми	Вид практики	Терmini практики

ДОДАТОК 6

ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)
здобувача вищої освіти _____
_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
навчально-науковий інститут/факультет _____
кафедра _____
освітній рівень _____
спеціальність _____
освітня програма _____
курс _____

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Дата	Відмітки про виконання

Керівники практики:

від закладу вищої освіти _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Робочі записи під час практики

(кількість сторінок додає здобувач вищої освіти залежно від змісту практики)

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

_____ (назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

Печатка

„_____” _____ 20__ року

ДОДАТОК 7

ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

навчально-наукового інституту/факультету _____

спеціальності _____

освітньої програми _____

проходив практику _____
(вид практики)

у _____
(повна назва бази практики)

з _____ до _____ 20__ року.

Висновки про роботу здобувача вищої освіти:

Рекомендована базою практики
оцінка роботи здобувача вищої освіти _____ М. П.

Висновки керівника практики від ЗВО:

Загальна оцінка роботи здобувача вищої освіти _____

Керівник практики від ЗВО

(звання, посада)

(П.І.Б.)

Навчальне видання

**Олена Леонідівна КАРАМАН,
Вікторія Іванівна СТЕПАНЕНКО,
Ярослава Ігорівна ЮРКІВ**

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА З ПРАКТИКИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА,
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «СОЦІАЛЬНА РОБОТА.
СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА. ПРАКТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ»**

*Навчально-методичний посібник
для здобувачів першого (бакалаврського)
і другого (магістерського) рівнів вищої освіти,
організаторів і керівників практики*

Здано до склад. 26.07.2022 р. Підп. до друку 26.08.2022 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 4,5. Наклад 300 прим. Зам. № 108

Видавець і виготовлювач ТОВ «Талком»
93115, м. Київ, вул. Львівська, 23,
тел./факс: (044) 424-40-69, 424-56-26
E-mail: ukraina.vdk.@email.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4538 від 17.05.2013 р.